

308941

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 4.

జెన్న పట్టణము 1917 సం॥ ఆగష్టునెల 17 వ తేది శుక్ర వారము

No. 115

సంపుటము. 3.

పింగళ నామ సంవత్సర శ్రావణ మాస బహుళ అమావాస్య 30.

సంచిక 100

విశ్వావృత్తి నవలలు

శ్రీమద్ రామాయణము పట్టికలు... 1.0-0
యశోధర:—ఇంద్రుని తనవగునైతి... 0.12-0
మునోరము:—చుగడువేటకేగి రాక్షసులను జిక్కుకొనవలె... 0.10-0
జగదేకరంభ:—అన్నకై పడరానిపాటుబడి యున్నతన... 0.10-0
తికి దెచ్చు సామర్థ్యవతి కథ ... 0.10-0
సహనోదర హంస:—తమ్మునకు బుద్ధిలేక కలహించినను... 0.4-0
అన్న సహింపవలయు ననుటను శోధించును. 0.4-0
అత్తలారాబుమునకోర్కెనొకడండ్రు ప్రలాపము:—
అత్తలు కొండ్రుద్రు బాధించు విధములుగలది. 0.2-0
మిత్రులహామ:—అపద్ధుండుడగు మిత్రునినై నిందపాపి... 0.8-0
ఇవియేగాక యితరనవలలు కథలు పంపుడనినను పంపుదుము.
856 నలయువారు:— కణ్ణా బుక్ డిపో.,
6, వేంకటేశ్వరస్వామి వీధి, సామకావర పేట, మదరాసు.

శ్రీ శానవాటిక

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి కృతమున నవల
కాలికో బైండు 1-0-0 అట్ట బైండు అ. 0-14-0
మానేజరు, కల్యాణివర్ధని
రామవర్మ, రామచంద్రపురం పోస్టు; గోదావరిజిల్లా.

అత్త బిజ్జా సా.

శ్రీరఘునాథ విశవచింతనవాత ఆశ్రయితి.
జన్మముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయవర్మ
గంధకర్త:— పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. పి.
చిన్నపైజు చక్కని గ్రంథము. వెల రు. 0.8-0
మనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము
పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు

విన్నపములు 100

బెద్ద బెద్ద బట్టలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, వెండ్రుకలూచుట,
పుర్రెపై జల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలక
గలుగును.

సాతకులారా! ఈ పురుగులకై రేయిం బవళ్లు

విధి విధానములేక మీరు పనిచేసినచో
మీ మీ గృహములలోని వేల కొట్టెల్లు
బుగారుతో నింపబడియుండును.

తీరికలేక పనిజేయుచుండు ఈ యండు
పుండునకు, అతివ్యాప్తికయి పేరొందిన
తేనెటీగ సహకారము నుండదగిన బంటు.

చుండు ఆరంభమున వెంటనే విశో
ధక విస్ఫంభద్రవ్యముల నుపయోగింపక
ఉపేక్షించి అవిగళలుకావనే బట్టల
వారిలో సహధ్యాయ గావలసివచ్చును

కావున నిట్టి పరమశ్రేష్ఠువును

కామినియా నూనె

సహాయమున సంహరింపుడు. చుండును బోగొట్టును.
వెండ్రుకలను రాలనివ్వదు. పుర్రెచుండును బోగొట్టును.
తలకట్టుకు మరియక నుగంభద్రవ్యము.

ఈ రీతిని నకలు నూనెలను తయారుచేయువారి మోస
మున పడకుడు.

వెల బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0 బి. పి. రు. 0-4-0
" 8-కి రు. 2-10-0 బి. పి. రు. 0-7-0

ఉచితము.

ఈ నురుణముల రుజువుపరచుటకయి, అర్థశాస్త్రీ
పంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత
నూనె ౫ల సీసా ఉచితముగా బంపబడును.

సోలు ఏజెంట్లు:—

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెని,

నెం 155, జూమ్మనసీడు రోడ్, బొంబాయి.

మద్రాసుయేజెంట్లు:— మెహతాపురపాత్రంమూర్తి,
29, చై నాబజారురోడ్, మదరాసు.

హెచ్.టి. మహమ్మద్ అందు కో,

[723] మదనపూరా, బెనారస్ సిటీ.

కాశీలోనుండు అనేక వట్టు, జరి విచిత్రమయిన
మంచినస్తువులు వీరుబహుచవుకగ సజ్జయిచేతురు.

ఒకసారి ఆర్జును యిచ్చిమాచినచో తమకే
తెలియగలదు.

తేలుమందు వెల సీసా 0-8-0

కుట్టినచోట కొంచెము చుండుపోసిన బాద మాయగును.

బాధ నరముల వెంటనే వెదనము
దగ్గరనుండిలాగుటప్రారంభించును
కుట్టినచోటును బండపారుచుటల
చేసిన బాధ తగ్గును. ఈద్రావకము
ననేకులు పరీక్షించిరి. ఇది మిగుల
పూటుగలిగి నీటివలె నుండును.

తేలుకాటుకలన విషము వెల్లరులలో ప్రవేశించదు.

అమృతంజనము డిపో, రి, రేయి కెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఎంపైర్ ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ అన్యూరెన్సు కంపెని, లిమిటెడ్

యం. కె. రాజగోపాలాచారియారు, బొంబాయి. పోస్టుబాక్సు 1001, కీల్పాకం, మద్రాసు.

పాలిసి హోల్డర్లందరు వారి ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను, మ.రా-గా-శ్రీ యం. కె. రాజగోపాలాచారియారుగారు,

ఎంపైర్ ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ అన్యూరెన్సు కంపెని లిమిటెడ్ వారి ప్రధానప్రతినిధి, పోస్టుబాక్సు 1001, కీల్పాకం, మద్రాసు
వారి చిరునామాకు జరుపవలసినదనియు; పనిచూడజ్ఞు పంపవలసినవారు, థియసాఫీకల్ బ్యాంకు, ఆడిటర్, మద్రాసునకు
పంపవలసినదనియు; స్వయముగ సామ్యు చెల్లించుట గాని, మాట్లాడుట గాని, టౌన్ ఆఫీసు, న్యూ ఇండియాధనము
సెకండులైన లీచ్ మద్రాసువద్ద జరుపవలసినదనియు ఇందుమూలముగ తెలియజేయుచున్నది.

828 అన్ని బస్తీలలోను, సర్కారులలోను యేజెంట్లు కావలసియున్నారు.
టౌన్ ఆఫీసు క్యాపియల్: 12
టౌన్ ఆఫీసు విచారణలు: 186
ప్రధాన ప్రతినిధి స్వయం: 798

కుమ్మరోగమున కమూల్యమును చూడు.

ఇది మిగుల హాశ్వర్యకరమగు మందు. పని పడునెడ
రోజులు రాయుటవలన తెల్లని చచ్చలు, అట్లుకాక చర్మము
వైపురి యేవిధమైన రంగులను నిర్మూలముచేయును. ముఖము
గా నీరోగమునకు జాగ్రత్త దీసికొను (భూతరగు) మందిరియే.
నీనెల టిన్ను 1-కి రు. 4-6-0. అంచే నూలివేతే.

[783] Dr. W. N. DIXIT, MERCHANT, POONA CITY.

కావలయును. 838

ప్రస్తుతము వాడుకకు తగినది, 12 మొ॥ 40 బి హార్సు
పకరు గల మంచి కేకండు హ్యండు అయిలు ఇంజనులు కా
వలయును. అవి యెవరిచే చేయబడినవి, ఎన్ని హార్సు పకరు
గలిగినవి, వాని కిచ్చుతు మొదలగు విషయములతో R. D.
C/o "ఆంధ్రప్రదేశ్" మద్రాసు చిరునామాకు తెలుపవలెను.

గుణమునకు హామీ
మలబద్ధము, మందాగ్ని
మూలవ్యాధి
అగ్ని వర్షక
శూలనాస్తి
అజీర్ణము, విత్తరోగము
ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు ఇంగ్లీషులోనే.
(834)
APPLY
Manager, The Ayurvedic Medical Hall,
PULAPPATTA VIA OTTAPALAM,
MALABAR.

జమిందార్లు-జాతీయ వికృత

గతచారిత్రము, ఫలితము.

జమిందార్లు మున్నగు భూస్వాములు స్వపరిపాలనను వలదని నాదించుచుండుటయే, అధికార వర్గపాలకుల నిరోధన రాజ్యాంగమునకు ముఖ్యకారణమని సామాన్యపు పౌరులు విశ్వసించుచున్నారు. రాజకీయ విషయములయందు భూస్వాముల ప్రాముఖ్యము, దేశమునకు వారి సహజ నాయకత్వము మున్నగు సంతకములు ప్రస్తుతంపబడుటయు, భూసంపన్నతచే నాయకత్వమును పొందిన నాయకుల నిరసంపబడుట యుజూడ, రాజకీయ చరిత్రమునందలి యిటీవలి భాగమున పరిశీలించిన వారికి నవ్యుపయును.

1908 సం॥న జరిగిన యల్పము

జమిందార్లకును విద్యాధికులకును పోటీలు పెట్టుట నూతనవిషయము గాదు. మార్చి సంస్కరణకాలమున గూడ భూస్వాములను లేవదీయ యత్నములు జరిగియున్నవి. ఆ యత్నము తెల్లు ఫలించినవియు లోకవిదితము. ప్రజానాయకత్వపు హక్కు తమకు సహజముగ సంప్రాప్తమైనదని జమిందార్లు రూఢిపక్షమకొనలేకపోయిరి.

రాజభక్తుల తిరిగివచ్చుననియు చెప్పి పురి రాజధాని యందొక కళాశాలను ప్రత్యేకముగ నెలకొల్పి నొనర్చబడిన యత్నమును విచక్షించినచో జమిందార్లను ప్రజానాయకుల కంటె సదృశులుగ నెనర్చుచున్నందుట వ్యర్థమని నూచించును. జమిందార్లకును గొప్ప భూస్వాములకును సాధనసంపత్తి విశేష ముండుటచే వారు ప్రజానాయకత్వమున కన్ని విధములను లేగియుండినందు నిస్సంశయము కాని వీరలకున్న యవ కాళములను పీరు క్రమముగ గ్రహించి, స్వలాభాప్రేరేతులగు సలహా దానవలలో జిక్కుకొనక వాటిని యుక్తమార్గముల వినియోగించుట ప్రాముఖ్యము.

జమిందార్లు నాయకత్వమునకు తగరు

జమిందార్ల గౌరవ ప్రాముఖ్యతలను వృద్ధిచేసినచో, విద్యాధికులగునారల ప్రాతినిధ్యమున కొకింత యంతరాయము కలుగ గలదను నుద్దేశముగూడ నిండియూ దొరతనమువారి ప్రథమ సూచనములయందు గన్పట్టెను. స్వదేశ సంస్థానాధీశులను, గొప్ప జమిందార్లను సమానాధికారులతో మెలగ గల సామ్రాజ్యలోచన సంఘము నొకదాని నేర్పబుపయోచించబడినది. కాని సంస్థానాధీశులను జమిందార్లను యీ తీరున గుమికూర్చుట సాధ్యముగాదని వై యుద్ధయము విడువబడినది. రాష్ట్రీయలోచన సంఘములకు గూడ వై యట్టి యాటంకుములే యున్నవి. కాన నవిగూడ వెలయ లేకపోయెను. కనుక జమిందార్లకు కాసనసభలకు ప్రతినిధుల నియోజించు సద్వికార మియ్యబడినది. ధనికులను జమిందార్లను ప్రజల ప్రతినిధులై యుండుట కంతవల కర్హులను విషయము నిజంబు చర్చింపక జమిందార్ల విషయమున గొని రాబడిన సహజనాయకత్వ వాదమును పరిశీలించును. సంపద నెత్తుకొనకుండ, జమిందార్లకును సామాన్యులకును వ్యత్యస్త మెట్ల నున్నది? ఆంగ్లప్రభుత్వ మిరుతెగలవారిని సమాన మొనర్చి జమిందార్ల సహజ నాయకత్వము ననుగంటించినది. సమర్థులగు నిరీర తనకులలోనివారనుభవించిన క్రొత్త యధికారము తెచ్చియు జమిందార్లయందు గానరావు. ఈవిషయమునుబట్టియే చెప్పి పురి దొరతనమువారు ఇండియా దొరతనము వారి సూచనములంగీకరించిరి గారు. జమిందార్లకు క్రొత్తయధికార గౌరవములనుగ నిండియూ దొరతనమువారలపైన సూచనములకు చెప్పి పురిదొరతనమువారు రిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి:— గొప్పభూస్వాములు భారతవృద్ధ ప్రజాసమాహమునకు మూల బల మనియు, కొలది గొప్ప భూస్వాముల కందరకును పీరు ప్రతినిధులనియు, గాన వీరలకు ప్రాముఖ్య స్థానముల నొసగి రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వాహక వర్గముయొక్క కార్యభారముల తగ్గించుట శాచితమనియు ఇండియా దొరతనమువారి యభిప్రాయము. దొరతనమువారి తలపు లుత్సాహక పూర్వకములై యున్నవి. ఈ రాజధానియందు విద్యాధికులగు భూస్వాములు చాల స్వల్పముగ నున్నారు. వీరికి వ్యవహార భూమిన్నది. పేదసంపన్నులు గాని జమిందార్లందరు ఏ రీతికే యున్నారనుకొనరాదు. ఇట్టి జమిందార్లవలన ఆలోచనసంఘమునకు విశేషమగు సహాయముల నడచేడు. ఈ కార్యమున భూస్వాములు ప్రజానాయకులు గారు.

జమిందార్ల హక్కు త్రోసి వుచ్చుటకుగాక చెప్పి పురి దొరతనమువారు వారి సొకానొక సమయమున నాయకులగు పరిగణింప లేదని రుజువుచేయుటకై వై వాక్యములు పొందుపరుపబడినవి. కనుక నిపుడు తామునాయకులమను నంత మాత్రమున మోసపోయి వర్గభేదముల కలిగింపకుండుటకై గూడ వైయభిప్రాయము వివరింపబడినది. ప్రజలలోనికెచ్చి, వారి యభిప్రాయములు, మనోభావములు దొరతనమువారికి నివేదించి ప్రజల నుద్ధరింప కంకణము బూనినచో ప్రజలట్టి జమిందార్లు తమ నాయకులని వా కొనదురు. అట్లుగాక ప్రజాభిప్రాయములను పాటించక, అధికారులనయను సంపాదించ కొన్ని యభిప్రాయముల వెలువరించిన మాత్రమున వారు ప్రజానాయకులుగా నేరరు.

సర్ అలెగ్జాండరు కార్వెగారు

మరియొక విచిత్రము: ప్రస్తుతము జమిందార్ల విషయమునను, ఆబ్రాహ్మణుల విషయమునను విశ్వప్రయత్నము లానర్చుచుండిన చెప్పి పురి కార్యనిర్వాహకవర్గపు సీనియరు సభ్యులిరువురును 1908 సం॥న నట్టియాతురతను గనబలుపరైరి. రివెన్యూశాఖా కార్యదర్శిగ నుండి సర్. ఎ. కార్వెగారు 1908 సం॥ రమ్య ఇండియా దొరతనమువారి కిట్లు తెలియజేసిరి:

జమిందార్లు మున్నగు భూస్వాములతో నేర్పబుపబడు ఆలోచన సంఘములు 1892 సం॥ మునకు పూర్వమున నుండిన కాసనసభల బోలియుండును.

విజ్ఞానమనఃపరి పూజ్యమై, స్వేచ్ఛలేక యిట్టిసభలో నిర్ణయములై యుండును. ... .. కనుక సాంప్రదాయ సంస్కరణమున స్థానిక వాసులకు నియోజన స్వాతంత్ర్యములభ్యవహు తీరున నియోజనవర్గపు పరిమాణముల నేర్పాలు చేయవలయును. అట్లు చేసినయెడల ధనికులగు భూస్వాములుగాని, వర్తకులుగాని కాసన సభాసభ్యులుగ నెన్నుకొనబడవచ్చును.

వివిధవృత్తుల ప్రకారము నియోజన వర్గములనేర్పాలు చేయ రా దనియు, కా స న స భ ల యం దు న్యాయ వా దు ల సంఖ్య యధిక ముగ నుండవలయుననియు గూడ కార్వెగారు వాదించిరి. బ్రాహ్మణులంద రొక నియోజకవర్గముగను క్రైస్తవులందరు నొక నియోజకవర్గముగను, యీ తీరుననే న్యాయవాదుల నందర నొక నియోజకవర్గముగను ఏర్పరచినచో ప్రస్తుతమునకంటె చిక్కులధిక మగును. కనుక మరీములనుబట్టి నియోజకవర్గము లేర్పరచుట అసంగీకారము. కొన్ని నిబంధనముల ప్రకారము, బ్రాహ్మణుల కొక్క సభ్యత్వము మాత్ర మున్నది. దేశమునం దంతటను మిక్కిలి సమర్థులను విద్యాధికులు నొక్క బ్రాణులుమాత్రమే. వై నూత్రములచొప్పున నిట్టి తెగకు తగినంత ప్రాతినిధ్యము లభ్యముకాక యుండును. వైగా నొక్క న్యాయవాదికి మాత్రము సభ్యత్వ ముండవలసినదని విధింపబడి యుండుటచే ఘనతెగ్గిన విద్యాసంపన్నులున్న యీ తెగకుగూడ యుక్తమగు ప్రాతినిధ్యము లభ్యముకాదు. ఇం గ్లాండు నందు సహా పలుకుబడిగల భూస్వాములును వర్తకులును ఎందరెందరో యుండ పార్లమెంటు ప్రజల సభయందు లాయర్ల సంఖ్య హెచ్చుగ నున్నది. అని కార్వెగారు తెలియపరచుచు తమ సూచనములయందు జమిందార్లకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమునైన సెనగిరికారు. స్థానికమగు నియోజక వర్గములవ్యాపార విరన్న కొనబడి తద్వారా, కాసన సభా సభ్యత్వముల నలంకరింపవలసినదే గాని భూస్వాములకు గత్యంతరములేకుండ జేసిరి.

మార్గ గిల్లెనుగారు

రెండవసీనియరు సభ్యుడగు గిల్లెనుగారు వై యభిప్రాయములతో నేకీభవించుచు నిట్లువిరి:— “ఆలోచన సంఘములు గొప్పగొప్ప భూస్వాములు, జమిందార్లు మున్నగు ధనికులతో నిండియుండినచో, ఆసభలవలన నెల్ల రసంతృప్తులగుదురు. ఆలోచన సంఘములు లాభకరములుగ నుండవలసిన దొరతనమువారు తలంచినది, సభాసభ్యులున్నతకులజులై శ్రీచుంతులగుటయే గాక, భూసంపన్నులు గూడనై యుండవలెను.”

భూస్వాముల సంఘము

సంఘము వారి అభిప్రాయము గూడ నానమయమున దీసికొనబడి యుండెను. ఆబ్రాహ్మణుల నియోజక వర్గముల వలన నిహలోక వ్యాపారముల యందుగూడ ప్రజలలో భిన్నాభిప్రాయము లేర్పడి యిటీవలనే పెంపొంద వారభించిన యొక్క తాభావములకుగంటి, పునోద్ధృతి కంతరాయ మగును.

మేకటగిరి రాజుగారు.

శ్రీ వారు గూడ మతానుసార నియోజనపు పేర్కాటును ఖండించిరి. వర్తమానమున నంకురించుచుండిన యొక్క తాభావముల కట్టి యేర్పాటు ప్రాణసంకటమై యుండును. బ్రాహ్మణులు, ఆబ్రాహ్మణులు అహింసవత్తత హానికరములలో నగ్రగణ్యము.

పితాపురము రాజుగారు.

భూస్వాములు మున్నగు ధనికులు ప్రజాప్రతినిధులుగ నండుట యసంవర్గమనుచు రాజావారిట్లు తెలియజేసిరి:— ప్రతినిధులు దొరతనమువారి భావములను ప్రజలకును, ప్రజలకు తలంపులను దొరతనమునకును విపులముగ బోధపరచు బాధ్యత గలిగియున్నారు. ఇట్టి కార్యకరణమునకు ప్రతినిధులు కందరు ప్రజలతోడ సంపర్కముండుటయే గాక వారన్ని విషయముల యందును నిర్ణీతిగ ఖచితముగ పలుక గల సమర్థులై యుండవలయును. సంస్థానాధీశులు మున్నగు వారలకు జనసామాన్యముతోడ విశేషముగ సంపర్కము లేదని యును, అట్టి సంపర్కమున్న కొలదియె గూడ మానమే జేయకరమని నిర్బంధముగ తలచునయి లోక మెరిగిన యంతములు. స్వల్ప సంఖ్యాకులగు వారలకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము సెనగుట నా తాత్పర్యముగాదు. ఇట్లాసరించినయెడ మతవైరములు ప్రబలును గాన దొరతనమువారు యథాప్రకారము స్వల్పసంఖ్యాకుల నిమిత్తము ప్రతినిధుల నేర్పరచుటను సాగించుటయుక్తమందును.

కురుసాము రాజుగారు

హోమురూలనకు ప్రతివాదులై పత్రికలలో తమ పేరిట ప్రచురణార్థము మంచి వ్యాసముల నంపుచుండిన రాజావారు 1907 సం॥ నూచితమైన ఆలోచన సంఘముల విషయమై “సంఘములయందు భూస్వాములకేగాక దేశమునందున్న యన్ని తెగలవారిని ప్రాతినిధ్య ముండవలయును”ని నెలవిచ్చియున్నారు. సంఘములు నిర్వర్తింపవలసిన విధులు చాల ప్రాముఖ్యమై యున్నవి గాన సంఘములలోనికి మధ్యతరగతి ప్రజలకు గూడ ప్రవేశముండవలయును విద్యావ్యాప్తమును బట్టియు, ప్రజలు వెలువరించిన పరిపాలనా సామర్థ్యమును బట్టియు దొరతనమువారు వారలకు స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యముల సద్వికారముగ నొసగు నుపేక్షించి యుండిరేని నా నూచించి విధాన మాయవశ్యకతలను దీగ్వలదు. దేశీయులు వెలువరించిన స్వపరిపాలనా సామర్థ్యమును బట్టి చూచినచో, దొరతనమువారు వారలకు నియోజనాధికారములను విరివిగా ప్రసాదించుట యుక్తమని రాజావారు వెనుక చెప్పియున్నారు.

1908 సం॥ వెలువరించిన రాజావారివై యభిప్రాయ మిపుడు మార్పుజెందినది. 1908 సం॥ స్వపరిపాలనార్హతను పొందియున్న ప్రజ (జమిందార్లు, జమిందార్లు కానివారు సహా) లిపుడాయర్హతను నష్ట మందియున్నారు. రెండుసార్లు సామ్రాజ్యకాసన సభా ప్రాతినిధ్యమునకు నిలిచిన రాజావారి ప్రాతినిధ్యమును ప్రజలు తిరస్కరించుటయే రాజావారి యభిమతముచొప్పున, ప్రజలుస్వపరిపాలనాసర్వస్వమని వెలువరించును. మతానుసార నియోజకవర్గములను గూర్చి గూడ రాజావారు పుడు సంపూర్ణమగు భీతిని వెలువరించుచున్నారు. హిందూ దేశమునందలి వివిధ తెగలకును మతసాంఘిక విషయములయందు తప్ప రాజకీయములయందు దెట్టి భిన్నాభిప్రాయములులేవు. కనుక మతానుసార నియోజక వర్గపు పేర్కాటు నివృత్తియోజన మేగాక ప్రమాదకరములని ఎల్లరును పరిగణించుచుండిన మత వివక్షతలు కాస్తాపురుమతము నందినవగును. జిల్లాబోర్డులు, మ్యునిసిపాలిటీల ప్రకారము సభ్యనియోజనమునుగూర్చి ఎట్టి యూహాలానర్పబడి యుండలేదు. కాసనసభా సభ్యుల నెన్నుకొనట యందీ సంఘము లెట్టి పోరపాటులకును పాలుగాక నియోజనకార్యములు సంశ్లేషింపగ నున్నవి. లోపములున్నచో మ్యూనిసిపాలిటీలయు జిల్లాబోర్డులయు నిర్మాణముల సవరించినయెడ నవి తొలగగలవు.

వక్కిళ్లవిషయమున గూడ రాజావారు 1908 సం॥ న బలముగ వాదించిరి. వక్కిళ్లవిషయమున చేయబడినట్టి నిర్బంధ మితరవృత్తుల నెడచేయబడలేదు. వక్కిళ్లభక్తికముగ సభ్యులగుచుండుటకు కారణము వారి సామర్థ్యతయే. కాసనసభా చారిత్రము నిందుకు పరిశీలించినచో, తత్పరమందు వక్కిళ్లు సభ్యులగుట ప్రజల కంత ప్రయోజనకారియై యున్నదియే లేదవడగలదు. ఇది దొరతనములయందు గూడ వక్కిళ్లసంఖ్య యధికముగ నున్నది. కనుక కాసనసభలయందు దీదేశమున గూడ లాయర్లసంఖ్య హెచ్చుగ నుండుట సమంజసము.

రాజకీయవ్యవస్థను గూర్చి 1908 సం॥న దొరతనమువారు జమీందార్లతో నాలోచించినపుడు తమస్థితి పలుకుబడులను గూర్చి జమీందార్ల పట్టికంటే విశేషముగా విచేతమును నుంచుకొనుచుండెను నిస్సంశయము.

జమీందార్ల స్థితి, ప్రాముఖ్యతలు

ప్రజలయభిప్రాయములు, ఆవశ్యకములు మున్నగువానిని విపులముగ పరిశీలించి స్వయముగ పర్యవసానముల చేయుకొని ప్రజల పక్షమున జమీందార్లు నిలిచినచో, వారి నాయకత్వమున కేయాటంకమును లేదు. కాని మా ప్రాముఖ్యతనుబట్టి మేము నాయకత్వమును వహించుచుని వారిననచో, మాప్రాముఖ్యత యెట్టిది, ప్రజానాయకత్వమునకు మార్గరూపములని యితర తెగలవారు ప్రశ్నింపక మానరు. దొరతనమువారు గాని ప్రజలుగాని, పన్నులయందును ప్రజాక్షేమ బాధ్యతలయందును మాకంటే సరికొరకు భారమును వహించుచుండుట లేదని వారు నిరూపింప వలయును.

ఈ సందర్భమున కొన్ని సంగతుల నిచట పొందుపరపవలసియున్నది. చెన్నరాజధాని యందలి సేవ్యోచితమగు భూములలో రయితు వారిభూస్వాములకు నూటికి 61 వంతులును, జమీందార్లకు 39 వంతులును కలవు. సర్కారు వారికి చెల్లుచున్న సీస్తువైకములో నూటికి 88 పాళ్లు రహితువారి భూస్వాములనుండియు, 12 పాళ్లు జమీందార్ల నుండియు చెల్లుచున్నదని తెగల వలన తెలుచున్నది. పర్యవేక్షించు సెటిల్మెంటువలన జమీందార్లు లాభమంద రయితువారిభూస్వాముల కట్టిలాభము లేక సిస్టుభారములధికమగుచున్నవి. హెచ్చుపన్నులములను నీ యుద్ధసమయమున ప్రజలధికముగ దొరతనమువారికి ధనమునుగూర్చుచుండ జమీందార్ల కట్టి హెచ్చుపన్నులు లేవు కనుక యుద్ధమునకు ధనమిచ్చుతిమి యుద్ధములుములకు చందాల నొసగితిమని జమీందార్లు వాదించుట వ్యర్థము. సెటిల్మెంటుల వలన రహితు వారి భూస్వాములకు భూముల నుండి లాభములు వచ్చుటలేదు. భూమి ఫలసాయమునకును చెల్లింపవలసిన పన్నునకును అత్రే సరగుచున్నది. జమీందార్లకు పర్యవేక్షించు రివెన్యూ సెటిల్మెంటు పూర్వకముగ ధనరాసులు నానాటి కధికము కావలయును గనుక పర్యవేక్షించు సెటిల్మెంటు సేవీధానమున నైనదప్పవరచి జమీందార్లకు పన్నుల వేయ దొరతనమున కుద్దేశమున్నట్లు బంగారిపత్రిక యనుమానించుచున్నది. ఇట్టి చర్య విచేతము, న్యాయము అని సంశయింప వచ్చును. గాని ప్రస్తుతపు రద్దిలో దొరతనము వారిట్లు చేయుట సహజము.

పూటనిచ్చు జమీందార్లు.

స్థితిగతులయందు రహితు వారి భూస్వాములకంటే మే మధికమగుచున్న మాకు ప్రజానాయకత్వము సహజమని జమీందార్ల పక్షమున వాదించవచ్చును. గాని నియోజనస్వాతంత్ర్యము గల జమీందార్ల సంఖ్యకంటే నియోజన స్వాతంత్ర్య యుతులగు భూస్వాముల సంఖ్య యధికముగ నున్నది. 1916 సం॥పు నియోజన పట్టికల బట్టిజూచిన ఉత్తరమున 135 యున దక్షిణమున 142 యున నియోజన స్వాతంత్ర్యము గల జమీందార్లున్నట్లు తెలుచున్నది. ఇక రహితు వారి భూస్వాముల సంఖ్య యుత్తరమున 1108 యునుండ దక్షిణమున 1151 యున్నది. ఈ భూస్వాముల కందరకును నియోజన స్వేచ్ఛ కలదు. మలబారున 444 రు భూస్వాములున్నారు. సామ్రాజ్య శాసనసభయందు జమీందార్లు భూస్వాములు కలసి యొక నియోజక వర్గమగుచుండుటచే, వీరిలో జమీందార్లందరిో, భూస్వాములందరిో వీరు చేయ నవకాశము లేకున్నది.

జమీందార్ల కర్తవ్యము.

ఇట్టి విభజనమున కావశ్యములేదు. స్వల్పమగు యోచనముతోడ నదిరకాలముననే యీ తెగవారు జేరజేయవలసిన కార్యముల యావశ్యకము గ్రహించి జాతీయోద్యమమున యుక్తస్థానమును వహించి సామ్రాజ్యమునకు లోబడిన స్వపరిపాలనమును మనదేశమునకు లభ్యపరుపతోడ్పడగలరని యిందు.

తిరుచనాపల్లి చాకలి వాండ్ర సమైక్యత:— తిరుచనాపల్లి వీధులయందు తిరుగుచుండు గాడిదెలను తుపాకితోగాల్చి చంపుటకు స్థానికోద్యోగు లాజ్ఞాపించిరిని వినిన తోడ్పాటి చాకలివాండ్రు సమైక్యతట్టుటకు యత్నించి అందుకు పూర్వము కలవ్వరుగారి వద్దకుపోయి మొఱియిడిరి. ఆజ్ఞున రద్దుచేయించుటకు యత్నించెదమని కలవ్వరుగారు సెల విచ్చిరి.

వృత్తాంతములు

ఒక బారిష్టరు:—కర్నూలు నగరమునున్న తెలుగు తెగవారకు బాయిప్పరెడ్డిగారు బారిష్టరు పరీక్షయందు గృతార్థులై ఇంగ్లాండునుండి కర్నూలుకువచ్చిరి తెలియుచున్నది.

కోటిచే గజవబడుట:—కొలంబోగగమున మెక్డిన్ ఆరు సొక కుష్టువాడు తాను పెంచుచుండిన కోటిక మేళపెట్టుచుండగ నది వానిచేతులను గజచి వీపును బరికినది. వానిని వైద్యశాలకుం దుంచిరి.

మధున ద్రవిడసంఘము:— ఈసంఘముయొక్క 16 వ వార్షికోత్సవము యీ నెల 24 వ తేదీ సాయంకాలము 4 గంటలకు తిరునల్వేలి నగరమున సర్. పి. ఎస్. కెనస్వామి ఆయ్యరుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరుపబడును.

యంత్రశాల నేలగుంట:— సింహాళములో డమేరీ రియాతోటయంద దివివజుచుండిన యంత్రశాల తగులబడుటచే క్రొత్తగా నొక కింతస్తుల మేడను గట్టుచుండిరి. గతశనివారమునాడు సాయంకాలమున పెద్దగాలివాన పట్టినందున సగము పూర్తియైనమేడ పూర్తిగ నేలగులెను.

సాతమేడ కూలిపోవుట:— కలకత్తాలో ఉక్కురు దట్ట సమయలో సగము శిథిలమైన రెం దంతస్తులమేడ గతశనివారమున కూలిపోయినది. ముగ్గురు మంగదేశీయులు దానిక్రింద పడిరి. ఒకడు వెంటనే మరణించెను. ఒకనికి కాలుబిడిగి పోయెను. మరెయ్యొకనికి శరీరముం దంతటను గట్టి గాయములు దగిలినవి.

ఒక స్త్రీ తన వాకరును కొట్టుట:—కలకత్తాలో ధగవతి యను నొక మంగదేశీపు స్త్రీ ఒక కేసునందు సాక్షిగ నియమింపబడినది. పోలీసుస్టేషనులో సభ ఇన్ స్పెక్టరుగారి యెదుట నామె సాక్ష్యము చెప్పుచుండగ నామె వాకరు ఏదయో అల్లరి గావించినందున నామె వానిని గొట్టెను. వాడు తెలివితప్పి నేలబడుటచే నామెనైసజ ఇన్ స్పెక్టరుకేసుచేసెను.

సాత్వికనిరోధము:— అనిబెంటుమ్మగారి నిధి కార్యదర్శియగు ఏ. రంగనాథ మొదలియారు, బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు నేటికి 4, 5 దినములనుండి కర్నూలు నగరమున నున్నట్లును, పురప్రముఖులను సాత్విక నిరోధమును అవలంబించుటకు ప్రేరేపించుటకు మొదలియారుగారు కర్నూలు వెళ్లెదనియు దెలియుచున్నది.

బండి ప్రమాదము:— కలకత్తాలో గత శనివారము సాయంకాలము వెల్లింగుట వీధి గుండ్ మినెడిఫోల్డ్ ము ఆను 18 సంవత్సరముల స్త్రీ గుట్టుపు బండిలో బోవుచుండగ బండి వెనుకచక్రము విరిగిపోయెను. గుట్టుము లేదరి బండిని యీడ్చుకొని పోయెను. బండిలో గూర్చున్న యామె బయటకు దురుకుటకు యత్నించగ ఆమెగొను బండికి చిక్కుకొని బండితోగూడ నామె కొంతదూరము యీడ్చుకుని పోయెను. ఆమెకు గట్టిగాయములు దగిలినవి. బండివాడు క్రిందకు వెంటుటలో వానికిని గట్టిగాయములు తగిలినవి. వారినిద్దరిని పోలీసువారు వైద్యశాలకుం దుంచిరి.

ఆగస్టు 10వ తేదీని లక్ష్మణపురియందు జరిగినసంయుక్త రాష్ట్రముల ప్రత్యేకరాష్ట్రీయ సమావేశసమయమున తీర్మానించిన తీర్మానముల ప్రకారము సంయుక్తరాష్ట్రీయ లందలి ముఖ్యనగరములలో నాదేశనాయకులచే న నేక ఉపన్యాసములిచ్చుట కేండ్లుచేయబడినది. అందలి మొదటి ఉపన్యాసము లక్ష్మణపురియందు మే 20 వ తేదీ జరుపబడును. ఆసమయమున “చట్టనియమిత సంస్కరణముల” గూర్చి ఉపన్యసించెదరు. పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారు ఆగస్టు 19 వ తేదీని కాన్పూరువద్ద నట్టి ఉపన్యాసమే ఇచ్చెదరు. తక్కిన నగరములందును, క్రమక్రమమున నట్టి ఉపన్యాసము లీయబడును.

ఒక సన్యాసి సిద్ధిపొందుట:— బ్రహ్మశ్రీ గణేశశంకరాచార్యగారు ఈనెల 15వ తేదీ సాయంకాలము 6 గంటలకు చెన్నపురి రాయపేటలో సిద్ధిపొందిరి.

కూలీల దొంగతనము:— జి. సెడ్జ్ గారు కుటుంబముతో గూడ బెంగుళూరు నుండి చెన్నపురికి బయలుదేర నున్నపుడై తాము బయలుదేరుటకు బూర్యము తమ సామానును చెన్నపురికి బంపవలెనని దానినంతయు బెంగుళూరు కంట్రోను మెంటు రైలుస్టేషనుకు బంపిరి. బండ్లలో నుండి సామానులు ప్లాటుఫారము మీదకు దెచ్చుటలో నొక కూలివా డొక బ్రంకుపెట్టె తాళమును దీసి అందుండిన 1500 రూ॥ ల నగలను స్నానములు చేయుగదిలో నొక డబ్బా వెనుకను దాచి వేసెను. దానికొఱకు వారు వెళుకరి. సెడ్జ్ గారి తమ్ముని కాసాత్తు స్నానముల గదిలో కనిపడెను. సామాను మోసిన కూలివాండ్రపై కేసుచేయబడినది. కేసు విచారణ జరుగుచున్నది.

“నెట్టూరు”:— సేరాబ్రిడ్జివద్ద 6 వ తేదీనాటి ఉదయమున “నెట్టూరు” స్టీమరు ఆ కంతెనకు తగిలి నష్ట మొందెను. అది ఐ. సి. ఎస్. ఎస్. కంపెనీవారిది. అది 500 టన్నుల బరువుగలిగి హూచూ గోనలందలకు మధ్యను తిరుగుచుండెను. దానిపై 400 మణుగుల సామానుండెను. 750 రు ప్రయాణికులుండిరి. ఆస్తియను బ్రిడ్జికిందనుండి పోవుటకు ప్రయత్నించుచుండగ నాల్గవభాగము బ్రిడ్జికి తగిలెను. అంత నది వెంటనే తిరిగిపోయి ఒడ్డు చేరిపోయినాడు నిమిషములో మునుగ నిద్దమయ్యెను. అంత ప్రయాణికులలో గొప్పకలవరము గలిగెను. అధికారుల ప్రయత్నమువలన ప్రయాణికు లెట్టినో కలవరముడిగిరి. ఒకడు క్రిందికి దుమికి సముద్రములోపడి మునిగి పోయెను. ఆస్తిబరు నవంబరులవరము వానిని తప్పించుట కష్టసాధ్యముగ నుండగలదు.

బందిపోటు:— పాలపూటు తాలూకా అత్తియము పత్తిఅను గ్రామమున నివసించుచుండిన నాచియప్ప అను సొక గొప్ప వర్తకుని ఇంటిలో గత ఏప్రిలు నెల 29-వ తేదీ నాటి రాత్రి సుమారు 26 మంది బందిపోటు దొంగలు కత్తులు, కచారలతో బ్రనెకించి నాచియప్ప యాతని కుమార్తె, వదలెగార్ల కనులకు గుడ్డలు కట్టి వారిని కొట్టి బలవంతమున నాచియప్ప వద్ద నుండి పెట్టెల తాళము లూడ దీసికొని వెండు ఇనపపెట్టెలను తెరచి సుమారు 4000 రూ॥లు విలువగల నగలను మారించి పారి పోయిరి. ఆమరునాడుదయమున పోలీసువారికి దెలియజేయబడినది. 26 రుగురు దొంగలలోను మొదట 4 గురిని మాత్రమే పోలీసువారుపట్టుకొలిగిరి. దొరకినదొంగల మూలమున మరికొన్ని కోజులకు మరి 14 గురు దొంగలను పోలీసువారు పట్టుకొని 18 గురివైనను కేసుచేసిరి. కేసు విచారణ జరిగినది. 9 గురిపై నేరము మోపబడినది. మొదటిముద్రాయికి 10 సంవత్సరముల కఠినశిక్షయు, తక్కిన వారికి చెరయొక రి సంవత్సరముల కఠినశిక్షయు కల్గి కోట జడ్జిగారు నిధించిరి.

బీసెంటుమ్మ నిధి:— ఈనెల 16 వ తేదీ సాయంతనమునకు ఈ నిధికి 44022-11-8 లు చేరినవి.

దేవాంగమహాసభ:— ఈనెల 18 - వ తేదీ 9 నివారము సాయంకాలము 5 గంటలకు చాకలిపేట నెం. 28 బసవయ్య వీధిలో సాన్నేరి రామకృష్ణయ్యగారిచే నిద్యమగురించి ఉపన్యసించబడును.

కాంగ్రెసు అధ్యక్షత:— బర్మా కాంగ్రెసు సంఘమువారు గూడ ఏకగ్రీవముగ బీసెంటుమ్మ గాం నే నియోజించిరి. ఇంతవరకు నాలుగువోట్లు అయ్యగారికి వచ్చినవి. ఇంకొక సంఘమువారు మాత్రము నియోజించిన రావలసిన వోట్లమేకు పూర్తియగునని యూయిడిసాపత్రిక వ్రాసినది.

ఆనిబెంటుమ్మగారు.

ఆంగ్ల దేశమునందలి కార్మికుల అభిమానము.

తంలివాండ్రులు
“కార్మిక సంఘము వారు బీసెంటుమ్మగారి ఆరోగ్య స్థితివిలులనున్నదియు తెలియక నాతుర మొందుచున్నార; గాన మీరు యథాస్థితిని తెలుపగోరెదను.” అని లండను నగరమునందలి లేబరు మోర్చు పత్రికా సంపాదకుడు లాన్సుబరీ గారు న్యూ యిండియా పత్రికు తంలివాండ్ర నంపిరి.
“బీసెంటుమ్మ గారికి కొద్దిగా ఆరోగ్యము కలిగినది గాని నిర్బంధ వాసమున నున్నంత కాలమును సంపూర్ణమగు నారోగ్యము కలుగదు. పరిస్థితులు మున్నహములు” అని టెలాంగు గారు మరల తంలివాండ్రనంపిరి.

రాజకీయ సంస్కరణము

(2)

గోఖలేగారి విధానము

ముఖ్య విషయములు.

లండను, ఆగస్టు 14:— తన యంత్రదళ యాసన్న గురుకు కొంతకాలమును పూర్వమున గోఖలే గుహాశయము రాజకీయ సంస్కరణ విధానము నొకదాని తయారుచేసి ఆగాక్షానుగారి నశే మొనరించెను. తగిన సమయ ముజూచి (యంత్రాంతమునకు పూర్వమున) తమ సూచనములను బహిరంగ పరచవలసినదని గోఖలేగారు కోరియుండిరి. తత్కారణమున శేషటి దినము వా గాపత్రమున ప్రచురింతురు.

గోఖలేగారు రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమునుగూర్చి యిట్లు సూచించిరి:— (ప్రతిరాష్ట్రీయనందును కార్యనిర్వాహక సభా యుతుడగు సేకగవర్జునుడును. గవర్జునగారి నిర్ణాంతు లో నేర్పాటు చేయవలయును. కార్యనిర్వాహక సభాసభ్యులలో మువ్వురు దేశీయులును, మువ్వురు యూరోపియనులును ఉండవలయును. సభాసభ్యత్వములకు నిమిష సర్వము ఉద్యోగు లున్నట్లుగాని వారినిమిషము కొన్ని సభ్యత్వములు నిలువచేయ బడవలెను.

కాననధిపతియందు 75 మొదలు 100 గు వరకు సభ్యు లుండవలయును. సభ్యులలో క్రి వంతు సభ్యులు నియోజిత సభ్యులై యుండవలెను. బొంబయి రాష్ట్రము నువాహరణ ముగ (గోఖలేగారు) వీసికొనిరి. బెంగాలు రాష్ట్రమున వోర్లల కొకరును, మ్యానిసిపాల్ టీ ల కొకరును చొ ప్రతి మండలమున కిరువురు సభ్యులు. బొంబయి ప్రాంతమున పదిమంది. ఇతరప్రదేశముల నందు సం ఘముల కొక్క సభ్యులు. మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేకముగ ప్రతినిధు లుండవలయును. లింగాయతులు మున్నగు తెగల వారు బలముగ నున్న పోట్ల అట్టి తెగలకు ప్రత్యేకముగ సభ్యుల నొసగ వలయును. ప్రత్యేక ప్రత్యేక ముండుటచే తప్ప దొరతనము వారిచే నియమింపబడు అనధికారసభ్యు లుండ నూడదు. కార్యనిర్వాహకవర్గ ప్రతినిధుల క్రిందగాని ప్రజావిశే షముగలవారిని గాని గవర్జునగారు కొంద రధికాభ్యులను గూడ కాననధిపతియందు చేర్చవచ్చును. సభవారి బడ్జెటు తీర్మానములు, పరిపాలనాతీర్మానములు గవర్జునగారు తీర్పు చేసిన తప్ప అమలులోనికి రావలయును. కార్యనిర్వాహకవర్గ సభ్యుల యుద్యోగములు కాననధిపతి హెచ్చువోట్లపై నాధారపడి యుండనూడదు. రాష్ట్ర పరిపాలనమునందు రాష్ట్రీయ దొరతనములకు సంపూర్ణాధికార ముండవలయును. ఆర్థిక విషయములయందు స్వేచ్ఛగలిగియుండవలెను. భూములు మున్నగు రాష్ట్రీయాదాయములు రాష్ట్రీయులకును, సామ్రాజ్య యములు ఇండియా దొరతనమునకును చెందియుండవలె యును. రాష్ట్రములు ప్రతిపాలన ఇండియా దొరతనమునకు నిర్ణయముల ప్రకారము కొంతభాగమును చెల్లించుచుండును. పన్నుల నేయుటకును అప్పుచేయుటకును రాష్ట్రీయులకు కొంత స్వాతంత్ర్యముండును. దీనిజనకు కమిషను ప్లానములన్నిటి వీసివేయ వలయును. నియోజితసభ్యులు కొందరు నేమింపబడిన సభ్యులు. కొందరు గల సంఘముల నేర్పరచి ఆసంఘములను కలర్జునకుమర్చుచుచేసి కమిషను అధికారములను కలిగియుండవలయును. ఈ సంఘములు కలర్జునకు సలహానిచ్చుటయే ప్రస్తుతమునకు వీటివిధి గ్రామపంచాయ తులలో సభ్యుల నియోజనము, సభ్యుల - నేర్పరచుట యీ రెండువిధానములుగూడ నుంచవలయును. మ్యానిసిపాలు, తాలూకా వోర్లలయందు సభ్యులు నియోజింపబడవలయును. రాష్ట్రీయ దొరతనములు కనెమగు పరిపాలనాధికారములు కలిగియుండవలెను.

ఇండియా దొరతనపు కార్యనిర్వాహక వర్గమున రాజ ప్రతినిధిగాక గురు సభ్యులుండవలయును. సభ్యులలో నధ మము ఇరువురైన హైందవులు కావలయును. సామ్రాజ్యకాన సభలో అధికార సభ్యుల ప్రస్తుతమున కధికముగనుండవచ్చును రాష్ట్రీయ దొరతనములు పలుసార్లు నిరాకరించిన కాననముల నొసగుట నీ సామ్రాజ్యకాన కధికారమున్నది. నౌకలను వైద్య ములను (మున్నందు నెలకొల్పబడును) గూర్చిన ప్రశ్న ముల నితర సమస్యలతో సమానమొనరింపవలసినదని ఇండియా దొరతనమువారి కొత్తిడిగలిగింప కాననసభ కవకాశ ముండవల యును.

ఇండియా కార్యదర్శియొక్క ఆర్థికాధికారములను చాలవరకు తగ్గించి ఇండియా కార్యదర్శిని అధినివేశన

కార్యదర్శిగో తుల్యమొనర్చ వలయును. ఇండియా కార్యదర్శి సంఘము నెత్తివేయవలయును. వైద్యముల లోను, నౌకా దళముల లోను భారతీయులకు కమిషను ఉద్యో గముల నీయవలయును. జర్మనువారి తూర్పు ఆఫ్రికాను జయించినపుడు, దానిని భారతీయుల కధినివేశనముగ నేర్పాటుచేసి దానిని ఇండియా దొరతనమువారికే మొనరింపవలయును.

పత్రికాభిప్రాయములు.

గురణ సమయమున గోఖలే మహానీయు డొసగిన సలహా ఆదరణీయమై యున్నది. వీరు చెప్పసంగతులు శ్రద్ధతో పరిశీలించవలయును. శత్రువున మాదిత మైన విషయములు చాల వరకు మునుందు హిందూదేశ విషయమున నొసర్చు సం స్కరణమున కాధారపాత్రమై యున్నవి. — టైముస్పత్రిక హిందూదేశమున రాజకీయ సంస్కరణమును గూర్చి దొరతనమువారి నిశ్చయ మొనర్చుటకు పూర్వము గోఖలేగారు సూచించిన విధానమును ఇతర విధానములను విపులముగ పరి శీలించుట ప్రధానమై యున్నది. — మేం చెప్పరు గార్డీయను.

ఆంధ్ర దేశమున నిర్బంధావాస దినము

స్వరాజ్యభావనోద్దీపనము.

(మాస్ట్రీయ విలేఖరునియొద్దనుండి)

విశాఖపట్టణము, ఆగస్టు 16:— ఆసిబీజంటు ప్రభుత్వ లను నిర్బంధించి, ప్రభుత్వమువారు స్వరాజ్యభావము నుద్దీపింప శేసి, నేటికి 61 దినములు గాలించినవి. తత్సందర్భమునందు మాపురమునందలి స్వరాజ్యసంఘ సభ్యులు ఆనరలులు భూపతి గాజు నేకలపతిరాజుగారి యాజమాన్యముక్రిందను నేటియు దయము 8 గంటలకు సభచేసి 15 తీర్మానములను శేసిరి. క్రింది తంత్రవాద్య సభ్యులు బీజంటుకు పంపించిరి:—

ఆసిబీజంటునకు.

గులిసాను.

ఉదకమండలము.

తమకు అనారోగ్యముగ నున్నందునకు సభ్యులు చింతిలు చున్నారు. వాల్తేరు ఆరోగ్యప్రద మైన ప్రదేశము. తామి చటకు దయచేయవలయునని విశాఖపట్టణము కోరుచున్నది. ధీరవ్రతులును, త్యాగశీలురునగు మీ ముగ్గురును త్వరలో నిర్బంధావాస విముక్తు లగునట్లు భగవంతు డనుగ్రహించు గావుత.

వేంకటపతిరాజు.

సభాధిపతి.

బీజంటు అనారోగ్యముగ నున్నందునకు సభ్యులు తమ విచారమును తెలిపి మొదటి తీర్మానమునందు ఆయమను వాల్తేరునకు రమ్మని ఆహ్వానము చేసిరి. బీజంటు ప్రభుత్వ లు నిర్బంధము న్యాయసమృత్తియు కాదనియు, వారిని అచిరకాల మునందే విడుదల చేయవలసిన దనియు సభ్యు లుద్ఘోషించిరి మారేపల్లి రామచంద్రాశ్రీ గారు జిల్లాయందుసంచారముచేసి స్వరాజ్యసమితులను నెలకొల్పుటకు సంఘమువారు కోరిరి. నిష్కళంక దేశభక్తుడగు అబ్దుల్ రహులు మహాశయుని మరణ మునకు సభవారు చింతిలి వారికుటుంబమును పరామర్శించిరి. న్యూఇడియా పత్రికావర్తమనందలి క గాండికారుగారిని చెప్పి పురినుండి బహిష్కరించినందునకు సభ్యులు తమ యసమృత్తిని తెలియజేసి ప్రభుత్వమువారి నిరోధత్రమునకు వెనుదీయక స్వరాజ్యోద్యమవాస్తవీకై కృషిచేయుటకు వచ్చిన ధీరసం పన్ను లగు, జేవభయంకరు, శివరావు, శివకామమ్మగార్ల నభినందించి, జిల్లాయందు స్వరాజ్యసమితులను యేర్పాటు చేయవలయు నని ప్రజాపతంత్రులను కోరుటకును, సభ్యులు క్రొత్తవారిని స్వరాజ్యసమితులందు చేర్పించవలసిన దనియు తీర్మానించిరి. మహామృదాలీ, సఫ్తకటాలీలను నిర్బంధించి నందునకు, సమితివారు తమ యసమృత్తియు ప్రకటించిరి. సమితివారిని నిర్బంధించుటకై జక్కనపల్లి సత్యనారాయణ పంతులుగారితో కలిసి, పనిచేయుటకు మారేపల్లి రామచంద్ర శాస్త్రి నందగిరి రామదాసుగార్లను సంయుక్త కార్యదర్శులుగ నియమించిరి.

తెన్నురంగమున భయంకరముగు పోరాటము.

లండను, ఆగస్టు 15:— నేటి సాయంకాలపు ప్రకటన మున హేగు గారిటుల జెప్పవచ్చును. — నేటి యుద్ధమును మిత్రమండలివారు ఈ ప్రమున కుత్తరమునను, తూర్పునను గల విశాలరంగమును మరల నెదిరించిరి. భయంకరముగు యుద్ధము జరిగెను. శత్రులు విశేషావరోధము గలిగించుచున్నను మే మనేక ప్రదేశములలో చాల అభివృద్ధి గాంచుచున్నాము. తెన్ను యుద్ధరంగమున క్రొత్తగా పట్టుకొనబడిన స్థలము లపై శత్రులొనర్చిన ప్రతియుద్ధముల మూడింటిని నిన్నటిరాత్రి తరిమివైచితిమి. పైటుసెంటు ఆగస్టీ సమీపమున మాఫిరం గులు భయంకరముగ ప్రేల్చబడియెను.

వేంగు మారెక్క పట్టువడుట.

లండను, ఆగస్టు 16:— నేటి ఉదయము జనరలు హేగు గారు వేంగుమారెక్కను 1200 ల ఖైదీలు, 5 తుపాకులు సహితము బట్టుకొనిరిని లాయడుబాక్స్ గారు తెలుపుచున్నారు.

ప్రధానకార్య యముల వద్దనున్న రైటరుగారివిలేఖకు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు. — సాయంకాలము 4-45 గంటలకు బ్రిటిషువారును, ఫ్రెంచివారును ప్లాండర్సులో తమయన స్కందనముల మరల ప్రారంభించిరి. దక్షిణమున కీర్తనీయ మగు పోలిగోనిడి జోనీబీక్ కెరుగునందు ప్రదేశము నుండి ఉత్తరమున పరాసువారి స్థలముల కడకు ప్రక్కవరకును వారు శత్రుల నెదిరించిరి. రాత్రంతయు భయంకరముగు ఫిరంగిఘోషము వివనమైనది. ఇరుకక్షుల వారొకరిపై నొకరు గవియి సిద్ధముగు సమయ ముసన్నచుగు కొలిది నది మరింత భయంకరముగ హెచ్చుసాగెను. అప్పుడ పృథు కొలిదిగ జల్లులలగొట్టుట తప్ప వాయుభారము బాగు న్నదనియే చెప్పవచ్చును. వాయుభారమునందు జర్మనుల యోగమును గూర్చి మానైనిటలందటిలో విశేషముగ నవ్వసాగిరి. శత్రుల వాతావరణ కాస్త్రజ్ఞులు పట్టువడిరి. యుద్ధ వివ గముల నింత వేగము తెలిసికొనుట కష్టము. రుస్సెక్కు గ్రూపులో ననేక క్రొత్త పటాలముల తెచ్చిపెట్టుట వలన పోరు హేరముగ జరుగునని విదిత మగుచున్నది.

నిన్నటి రాత్రి 10 గంటలు మొదలు ప్రాతఃకాలము వరకును మనఫిరంగులు జర్మనుప్రతియుద్ధములను పదింటికెక్కు వ గాకుండ తరిమివైచి ఇంకను ఆక్రమించుకొనిన స్థలమునం తయు దృఢముగ గాపాడుకొనుచున్నవి. శత్రుల క్రొత్త వైద్యములు బయలు ప్రదేశమునుండి పోవలసినట్లుచే వాం లో ననేకులు మృతిచెందిరి. అందు మిక్కిలి భయంకరమున నవ్వ మొందినది. నాల్గవప్రవ్యవ గార్ధపటాలము వారు ప్రత్యే కముగ ప్రతియుద్ధవైద్యములలో నుంచివేయబడిన ట్లున్నది.

చరిత్రమందంతట గొప్పయుద్ధము.

లండను, ఆగస్టు 16:— నేటిసాయంకాలము పరాసు వారిటుల ప్రకటించిరి. విశేష పరిమాణమున బాగుగ ఫిరంగి యుద్ధ సన్నాహము లొనరించుకొనిన పిమ్మట బెల్జియములో వేరునజామున బ్రిటిషుదళములు మా దక్షిణభాగమున నుండ ఘోరమగు పోరు నొనరించితిమి. ఆ నేక పదాతిదళములతో స్త్రీలు స్త్రీయిటి డిక్సుమాడిగోడున కిరుప్రక్కలనుండు స్థల ముల నెదిరించి మే ముద్దేశించిన స్థలము లన్నిటిని ఆక్రమించుకొంటిమి. మే మా దక్షిణపురోద్ధున బ్రిటిషువారి సహాయముతో నభివృద్ధి నొందుచు స్త్రీమనీకు నదినిదాటితిమి. ఎయిలీసునకు దక్షిణమున ఒక కొలోమిటరు వెడల్పున నున్న దృఢమగు శత్రుల కందకపంక్తిని మే ము మహాభయంకరముగ నెదిరించి పట్టుకొంటిమి. శత్రుల ప్రతియుద్ధములు నాలుగు సులభముగ తీర్చివేయబడెను. ఇంత వరకు 120 మంది శత్రు లు పట్టుకొనబడిరి. మేము ఎయిలీసు వారి బైజు ప్రదేశమున యుద్ధ మొనరించు చున్నప్పుడు మా విమానములు, వ్రాయు భారము బాగుగ లేకుండినను క్రింది కిబోయి పదాతిదళము లతో గలపి శత్రులవెనుక దళములమీదను, మూలవైద్యము లమీదను విశేషముగ బొంబుల వర్ష మును గురిపించినవి.

ఇటీవల బ్రిటిషు వారొందిన విజయము సృష్టముగ సొక మహావస్కందన భాగముగ నున్నది. ఈ యవస్కం దనము చరిత్రమనందెల్లను గొప్పదియని చెప్పవచ్చును. లండను నగరము నందును, ప్యారిసు నగరమునందును, వ్యాఖ్య లాపి చేయబడినవి. బెల్జియమునుండియు, ఫ్రాన్సునుండియు జర్మ నుల తరిమివేయు నిమిత్తము మిత్రమండలివారపరిమిత ప్రయ త్నముల నొనరింపవలసినదని గ్రహింపబడినది. ఇందుపై గలుగు అభివృద్ధుల నెమ్మదిగ నమృతముతో జూడవలయు నని ఆలోచింప బడు చు న్నది. అనస్కందనముయొక్క పరిపూర్ణ సామర్థ్య మిప్పుటి కింక ను పక్కనీటి తొంద లేదనుసంగతి జర్మను పైని కాధికార వర్గమున కంతటి కిని తెలియును. పశ్చిమరంగమున గలుగుచున్న బాధ. జర్మను పత్రికలన్నిటికిని బాగుగ తెలియును. కొన్ని సాధకములకు సిద్ధ ము కావలయునని వారు ప్రజలకు బహుశా బోధించి యుందు రని ఇటీవలి విమర్శనమున విదితమగుచున్నది.

“రోయలినిశ్చివాలక్స్ జెయింటంగు”యొక్క విలేఖకు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:— మిక్కిలి కఠినములగు కష్టము లును భయంకరముగు నిమిషములును ఇప్పుడు రానున్నవి. బ్రిటిషువారును ఫ్రెంచివారును మాడుంగమునుండి పోరు సలహా నుద్దేశించుచున్నారు. ప్రజలు కఠినములగు ఇబ్బందులకు సంసిద్ధులు గావలయును. ఫిల్లుమాన్లు నాను హిందెనబర్గు గారిమీదనే అందఱును తమయాశల బెట్టుకొనియున్నారు.

నిర్బంధవాసదినము వర్ణన.

గోకేలుహోలునందు జరిగిన నిర్బంధవాసదిన సమావేశము.

నిన్న సాయంత్రము ఎన్. కస్తూరి రంగయ్యగారి ఆధ్యక్షత క్రింద నీ సభ జరిగినది. సభాకాలమునకు ముందే సిక్రేత సంఖ్య (1000 మంది) నిండిపోవుటచే తలుపులమాయ బడినవి. చాలమంది వెలుపలనే యుండవలసినవారైరి. పోలీసు కమాండరు ఆర్మీబేజిగారు కడగటము సభయం నుండిరి.

అధ్యక్షుడు.

బిసెంటుమ్మగారు మున్నగువారికి నిర్బంధవాస శిక్షలు విధింపబడి రెండుమాసము లైనది. దేశమునందంతటను మితి మీరిన సభలు జరుపబడినవి. ప్రజల యాగ్రహభావము సుస్పృహ మైనది. ఇది రెండవమాసపు సభ. వెంటనే వారిని విడుదల చేయగోరుటకు మరల పునఃచట సమావేశమైనాము 16-7-17 వ తేదీ కిటికల ననేక ముఖ్యవిషయములు జరిగినవి. బొంబాయిలో సభల భారతదేశము పూర్వమునను సంగమోగ సంఘసభ జరిగినది. వారు బంధము క్రిని కోరిరి. దొరతనము వారెమియును చేసినబాద తేదు. కరండికను గారిని రాష్ట్రము నుండి పంపివేసిరి. మరల నేడే న్యాయుండియా ధరావతును వశపరచుకొంటిమని టిలాంగుగారి కుత్తరువు సాపేక్షి. వీనివలన కఠినచర్య విరమింపబడదను సంశయ విడిచిమైనది. కఠినచర్య దేశమందంతటనుగూడ వ్యాప్తమైనది. ఇది చాల శోచనీయము. మరయు బిసెంటుమ్మగారి కనారోగ్యస్థితి కలిగినదను సంతాపవార్తగూడ వినవచ్చుచున్నది. కాన మనము చెప్పట కవకాశ మున్నంతవరకు ఈయక్రమపు టుత్తరువులను గూర్చి యాక్షేపించుచు నే యుండవలెను. మన ఆక్షేపణము మన దేశములోని అధికారులను అంగదేశమునందలి అధికారులనుగూడ వినవచ్చునట్లు మన మొనరింపవలెను. ఇటీవల లక్నోలో ప్రత్యేక రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సమావేశము జరిగినది. వారును వీనినిగూర్చి ఆక్షేపించిరి అనిఅధ్యక్షులు నడిపిరి.

చల్లా శేషగిరిరావు గారు.

“అనిబిసెంటుమ్మ ఆరంభము వాడి యా గార్ల నిర్బంధవాసమును తొలగించుటకు మన ఆక్షేపక సభలు ప్రయోజకములు కాకుండుటచే మనము సాత్విక నిరోధము నవలంబించుట సమచిత్తమని ఈ సభవారు తలంచుచున్నారను తీర్మానమును చల్లా శేషగిరిరావుగారు పాదించిరి. భరతమాత సేవకొరకు దేశభాగధరులు మువ్వరును పడుచున్న శ్రమలకు వారి సభినందించుటకు నేడు మన మిచట మరల సమావేశమైతిమి. ఇది పరితృప్తసయము. దైవసిద్ధితము. అట్టి దైవశక్తిని గుర్తింపజాలనివాడు కాలము నందలి పరిత్రాతను గ్రహింపజాలడు. అట్టితరుణమున కాలానుగుణ్యముగ నుదారభావముతో మెలంగి ఆపదల నిర్ణయింపగలవారు ధన్యతములు. శుభ ఫల నిశ్చయమే జాతికి జీవనము. ఇట్టి విషమస్థితులు నిరంతరమును కలుగునవిగావుచాల సరుదుగ కలుగును. అట్టితరుణమున ఏకారణమునైన మనము వినియోగపరచుకొననిదో నది నశించును, అట్టి ఉత్తమ తరుణము నేడు మన రాజకీయమున కలిగినది. స్వాతంత్ర్యధావనములు ప్రపంచమందంతటను నిండియున్నవి. చిన్నదేశముల స్వాతంత్ర్యమును కాశ్యపి మొనరించుటకే ఈయహాసంగ్రామముగూడ ప్రారంభింపబడినది. బెల్జియందేశ స్వాతంత్ర్యరక్షణార్థమే జర్మనులు నిష్కారణముగ నాదేశమును వశపరచుకొన చూచుటచే కలిగినయాగ్రహమున నే బ్రిటిషుదేశము వారిసమరమునకు గడంగి వచ్చును ముందు వెనుకల నారయలేను. స్వాతంత్ర్యప్రియులగు బ్రిటిషువారే విషయము నాలోచించకయే శరణాగత ప్రాణతిత్సరువులై తలెత్తాలన సంగ్రామరంగమున కురికిరి, పరిసర రాజ్య స్వాతంత్ర్య రక్షణమునకు గడంగిన బ్రిటిషువారికి సామ్రాజ్యాంతర్యతమగు దేశమునకు స్వాతంత్ర్యము సొంతగుట ముఖ్యకర్తవ్యమేల కాకుండును. బ్రిటిషువారి స్వాతంత్ర్య నిరతి నిశ్చయవ్యమైనది. రష్యానిరంకుశత్వము ప్రజా పరిపాలనముక్రింద మారగోయినది. ఎల్లరకును నియోజన స్వాతంత్ర్య మియ్యవలెనని రష్యాసారము చూపినది బిర్లండునకు స్వరాజ్యము లభింపనున్నది. జర్మనీలో గూడ ప్రజాస్వామికపాలన సద్భవవిధానము నేర్పరచు

నూచనలు కనబడుచున్నవి. ఇట్టి అపూర్వ స్వాతంత్ర్య భావము ప్రపంచమందంతటను వ్యాపించుచుండుటచే భావి విషయగ్రహణసరుద్ధులగు బిసెంటుమ్మగారు భారతదేశభావిభూదయమునకై పనిసేయగడంగిరి. ఆయను రాజకీయవిషయములకు మాత్రవికాసమును కలుగజేసినది. ఆమె యుపదేశించిన హోమరూపుత్రము దేశమందంతటను వ్యాపించి అతివాద మితవాద భావము సంతరింపజేసినది. హిందూమహమ్మదీయ భేదము నడంచినది. భారతజాతియతను కలిగించినది. రాజకీయ చర్య మూడుదినముల ముచ్చటయగుట మాని నిత్యకృత్యములలో చేరినది. మనకు తెలిసినంతవరకు భరతఖండప్రజల శాంతికి బిసెంటుమ్మగారి యునికి భంగకరమగుట కింతకంటె వేరు కారణమగువడదు. ఇది యవరాధువుగ నేని ఈయవరాధువు నాయుచుచేసిన దనుటనిజము. ఆమెతత్వము సహజోక్తిచిగ్రహించిబోధించి భావికాలస్వాతంత్ర్యప్రభావ మును దేశములకు నయిన గోచరము కావించ గలిగినది. అందుల కామె యిప్పుడు కష్టముల పాలైనది. దానివలన నత్యధికమగు సానుభూతి దేశమున చెలగినది. యువకులకు స్వేచ్ఛాముద్రకము కలుగుట సహజము. 1908లో సోషలిజమును ప్రారంభించిన వారు వారె. కాని డాక్టరు ఎన్. ఎస్. కుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు మా. వి. కే. రామనూజాచారి గార్లవంటి వయోవృద్ధులు గూడ యువజనుల కంటె నత్యధికమగు నుత్సాహముతో దేశభక్తితో ఎట్టి కష్టములైన ననుభవించుటకు వెనుక యుద్ధయముల కట్టి భంగమును కలుగుకుండ నేడు నిడించుచుండుట చాలి యక్కజము నొందకుండుట కేరికిని తరముగాదు. ఇట్టి యపూర్వచర్యలు దేశమందంతటను జరుగుచున్న పని చూడజాలినవారందరికిని తెలియకపోదు. కాన నాయను ప్రారంభించి విడువవలసినచ్చిన యుద్ధయమును మన మిప్పుడు కొనసాగింపకుంటిమేని ఆమెపట్ల దేశమాతపట్ల మగూడ మనము ద్రోహము సలిపినవార మగుదుము. కానన బద్ధమగు నీయుద్ధయము నిరంతరాయముగ కొనసాగింపబడుట నిశ్చయము. సాత్విక నిరోధ విధానమునకు చెన్నపురి బొంబాయి రాష్ట్రీయ సంఘముల వారామోదించిరి. యుద్ధకాలమున సభి కారులకు ఇబ్బందిని కలిగించుటకు భారతీయ నాయకు లెన్నటికిని సమ్మతంపరు వారు వాక్స్వాతంత్ర్యమును పత్రికాస్వాతంత్ర్యమును కృత్రిస్వాతంత్ర్యమును కొరదయ. కాననవిరుద్ధము గానిభంగి తమ వాంఛితముల నెరిగింప నక కాశమును వారుకొరదయ. బిర్లండులో నవలంబింపబడిన సాను రస్యవిధానమును ఇండియాలో గూడ నవలంబింపవలెనని వారు కొరదయఅట్టిఅరకాశమువారి కొంగనిచోవారికి మిగిలినకాన నబద్ధమగు నాధారము సాత్వికనిరోధ మొక్కటియే. వారు దాని ననుసరింపవలసి వచ్చునని అందులకు ప్రజ లెంతమాత్రము నుత్తరవాదులు కాజాలరు. సాత్విక నిరోధము ఆత్మశక్తి సమన్వితము. శష్టసహిష్ణుతకు భారతీయులు పేరుగాంచిన వారు. ధర్మరక్షణముకొరకు మహమ్మలు తాము కష్టముల ననుభవించిరి. ఇందులకు మహాభక్తుడగు ప్రహ్లాదుడే ప్రజల నిదర్శనము. కన్యకాపరీక్షకుల చరిత్రములు మరువబడునవి కావు. అట్టివీరు లిప్పుడు భరతఖండమున నంతరించిరా? లేదు. మహాత్మాగంధిగారి చరిత్రమును చదివినపుడు పులకాంకితమగు గాని భారతీయు డెవరుండగలడు. ఆమహానియుని చరిత్రము కృషియుగమున స్మరణకు తెచ్చుచుండును. ఇట్టితరుణమున గంధి మహాత్మునివంటి వారెందరో తలచూపగలరు. భారతీయుల జీవనమును పరిత్రాంత మొనరింప గలుగుదురు. కాని మాంపేగు గారు భారతీయుల సంతటికి పాలుపరచురా! పరమోదారభావములను మొన్న మొన్న వెల్లడించిన ఈ మేధావి నేడు భారతీయ పరిపాలనాభావమును వహించెను గద. ఇంతలో తన వాదానముల నేమరునా? తన యుదారవాక్యములనుపసంహరించునా హిందూదేశప్రభుత్వము భారతీయులకే అత్యధికముగ నుత్తరవాది కావలెను. అధికారకౌరవ మను పదమే సకల సర్వములకు కారణమని ఈతడు నుడివిన వాక్యములు ప్రపంచమంతటను చెలగియుండెను. త్వలో నీ కఠినవిధానమును మాంపేగుగారంతరింపజేతుడను శుభమాచనలు కనంబడుచున్నవి. అట్లయినచో నికముందు జరుగబోవునట్ల నిర్బంధ వాసమునుండి వచ్చిన మన నాయకులకు స్వాగత మొసంగుటకు జరుపబడు సభయే కాగలదు. కఠినచర్యలు నిష్ఫలమైనపుడు సాయరస్యమే కార్య సాధక మగునకుటకు చరిత్రయే నిదర్శనము కష్టము మింహో ప్రభువుల కఠినచర్యల వలన గలిగిన సంక్షోభము హార్డింజి ప్రభుని సమరసభావమున సంతరించి శాంతియు నెలకొనినది. బంగా

భావిభజనమును రద్దుపరచుటవలన వంగరాష్ట్రమున సభార్య శాంతి నెలకొనినది. కాననే నేడేయాంధ్రోళనమున వంగీయ సోదరు లంతగా పాల్గొనుట లేదను రహస్యమును నేనిపుడు వెల్లడించుచున్నాను. ప్రస్తుతమున అధికారుల ట్టి రాజ నీతిజ్ఞులను వెల్లడింపనిచో సాత్విక నిరోధమే గత్యంతరము కాగలదు. చాంపరానులో గూడ గంధిగారు మరెయొకసారి వీనివలననే విజయము కాగలిగిరి. విద్యావిహితగు సరస తూలివాడు చక్కగ నిర్వర్తింపగలిగిన దానిని విద్యాయుతులగు ద్రవిడ నాయకు లేల నిర్వర్తింప జాలకపోదురు. సాత్విక నిరోధకులకు భావికాలమున నెట్టి సౌకర్యములు కలిగింపబడవని చుదరాను మెయిలుపత్రిక బెదరించుచున్నది. మెయిలు పత్రిక ప్రవచనము ఫలించి భారతీయుల కట్టి సౌకర్యములు కలిగింపబడినపుడు వానిలో తమకు పాలు కలుగమికి సాత్విక నిరోధకు లెన్నగునుచింతలబోరు. తమదేశముకొరకు కష్టముల పాలుగానున్న భారతీయులు తమసోదరులు సౌఖ్యముతోనుండ చూడగలకుటకు స్వస్థాఖ్యములను గోలుపోవ సంశయింపరు. మేమానించు రాజకీయస్వాతంత్ర్యములను కలిగించినను కలిగింపకున్నను సహజస్వాతంత్ర్యములను వాక్స్వాతంత్ర్యమును పత్రికాస్వాతంత్ర్యమును కృత్రిస్వాతంత్ర్యమును ఇప్పుడు మాకొసంగకున్న ముంగు మాకొసంగబడెను రాజకీయ స్వాతంత్ర్యములు మాకు సంతస్కప్తములు కాజాలవు. కాన దొరతనము వారసహజస్వాతంత్ర్యముల తక్షణమయెసంగునట్లు సర్వేశ్వరుడు ప్రోత్సహించుచుగాక యని శేషగిరిరావుగారు నుడిపి నైతిర్మానము నుపపాదించిరి. (సశేషము)

కనరా లాజ్జి.

బిసెంటుమ్మ వాడియా ఆరంభము గార్లకు తమ భక్త్యను రాగముల తెలుపుచు చెన్నపురి కనరా లాజ్జివారి పక్షమున కాశ్యనిర్వాహకులు సంజీవ కామతు గారు ఉదకమండలము నందలి గుల్ఫాను మండిరమునకు తింతివార్త సందిరి.

సుంగంబాకము.

సుంగంబాకము నందు భక్తరాజు దేశమున నిర్బంధ విమోచనమునకు అర్చనయును ప్రార్థనలును జరుపబడెను. ఉదయము 7-30 గంటలకు మంటపమునందు ఎం. బి. కోలాటూరు బి.పి.బి.ఎల్. గారి ఆధ్యక్షతక్రింద సభజరిగినది. అనిబిసెంటుమ్మగారి పట్ల భక్త్యను రాగములను సాత్వికనిరోధపీక్షను వెల్లడించు తీర్మానములు చేయబడెను.

పైదాపేట.

పైదాపేట హోమయూలీగువారి ఏర్పాటుప్రకారము హైకోర్టు వకీలు టి. ఎం. కృష్ణ స్వామి గార్యుగారి ఆధ్యక్షత క్రింద కరణేశ్వరస్వామి ఆలయాంగణమున సభజరుపబడెను. మొదట ముగ్గురు నిర్బంధితుల ఛాయాపటముల నూరేగింపుతో నెంకటేశ్వరస్వామి ఆలయము నుండి కరణేశ్వరస్వామి ఆలయమునకు గొనివచ్చిరి. దేవాలయము లన్నిటియందును అర్చనలు జరుపబడెను. తింజాపూరు ఎన్. కే. రామస్వామియ్యగు రూరేగింపును నడపించిరి. అధ్యక్షులును స్వదేశ మిత్రను పత్రికాసంపాదకులును హైకోర్టువకీలు కే. బాలసుబ్రహ్మణ్యయ్యగు గారును ఎన్. కే. రామస్వామియ్యగు గారును ఉపవ్యసించిరి. నిర్బంధవాసములను రద్దుపరచవలెనను తీర్మానమందరిచేతను అంగీకరింపబడెను.

దివాన్ బహుద్దూర్ పి. వరంకుశము నాయుడుగారు:— మీ ఇరివజుకు చెన్నపురినుండి యాత్రాస్థలములకుబోయి నిన్నటిదినము (16-8-17) ఉదయమున బొంబాయి మెయిలులో వచ్చిరి.

మదరాసు కార్పొరేషను

కోటి సు

852

28-8-17న తేదీ మంగళవారము సాయంత్రం 5-15 గంటలకు రికవరణసనము నందు మదరాసు కార్పొరేషను యొక్క స్పెషల్ మీటింగు యొక్కటి జరుగును. అప్పుడు ప్రెసిడెంటుగారి యొక్కయు, హెల్పుఆఫీసరుగారి యొక్కయు 1916-17 న సం॥ రపు పురపాలక కార్యనివేకలను గూర్చి చర్చింపబడును.

మదరాసు కార్పొరేషను } టి. విజయరాఘవాచార్య
జనరలు డిపార్టుమెంటు } ఆఫీసు ప్రెసిడెంటు.
17-8-1917.

హిందూ దేశీయులనుండి యుద్ధసహాయమున కవసరముగు నైపుల సంపాదించుటకై ప్రభుత్వమువారిక సంఘముచు స్థాపించి యుండిరని చెలిపి యుండును. ఆ సంఘపు ప్రభువు సమావేశము ఈ నెల 13 న తేటన యురకముండలమున గూడినది. ఆ సమయమున పెన్లొను ప్రభువుగా రిచ్చిన యుపన్యాసము హిందూ దేశ మెట్టి సాయ మిచ్చుదాన ర్భవలయునో విదిత పరచినది. సంగ్రామ సారాంశము ఎల్లరకును స్పష్టమే. న్యాయమే ప్రధానముగ నైకొని, ధన ప్రాణనష్టముల సరకు జేయక అంగ్ల సామ్రాజ్యము ఘోరయుద్ధము సలుపుచున్నది. సంగ్రామఫలితము విషయము సందేశావస్థదాటి పోయినది. అంగ్ల సామ్రాజ్యమునకు విజయ సూచులు పొడనూపినవి. కాని, విజయ మానన్న నుగు కాలమునందే, వెనుదీయక ప్రయత్నముల ద్విగుణీకృతము జేయుట యవసరము. అమెరికా దేశము మిత్రముండలీనో జేరినందు వలన, స్వదేశమునకు గాని యుద్ధపరికరములకు గాని లోటుండ దనుట తేలినది. “సాధనసంపత్తి విషయములో

మనము వెనుకబడము. కానలసిన వాటిని సమకూర్చుటకు తగిన మనుష్యులను సంపాదింపవలయును. జనసంఖ్యయందును, సంగ్రామమునోర్పుటయందును, శత్రువులకన్న మన కెక్కువగా యాధిక్యత గలదని తేటపరుపవలయును. అట్టి జనసంఖ్యను సమకూర్చుటయందు హిందూదేశమునకు శక్తి గలదని వ్యక్తపరుచుటకు మన మాలోచింపవలయును. ఇందునుగూర్చి మీ సలహాను తోడ్పాటును నొసగ గోరుచున్నా" నని పెంట్లెండు ప్రభువుగారు నుడివియుండిరి. హిందూదేశము ధనవంతమగు దేశముగాదు. అందుచే సంగ్రామమునకు జేయగలిగిన సాయము నిదివరకే తేసినది. కాని మనుష్యసహాయము నిచ్చుటగో మాత్రము, సంగ్రామమంతకాలము జరిగినను హిందూదేశము వెనుదీయదు. హిందూదేశపు కోటనుకోల్లు సంగ్రామమున యమూల్యసహాయ మొనర్చువరని చర్చిలుగారు వెనుక నొకమారు నుడివియుండిరి. ఈసత్యమును దేశీయప్రతిక లనేకమారులు వెల్లడి జేసియుండినది. ప్రభుత్వమువారు గూడ నీ యుపయోగము గుర్తించుట భావ్యముగ నున్నది. ఏప్రియలు 1వ తేదీ మొదలు చెన్నరాజధాని నువ్వారు యిరువదివేల మనుజుల నొసగినది. అందులో పది నైదు వేలనుండి యున్నవైనారు. తదితరులు పరిశ్రమల కక్కరికు నిచ్చువారు. ప్రస్తుత మేర్పడిన సంఘమువారు పైనికలలో నెందర జేర్చవచ్చునో, యితరవృత్తులలో నెందర జేర్చవచ్చునో నిర్ణయించి దొరతనమువారికి సాయముజేయవలయును. ఈ సంఘమువారికి ప్రజల్లెరు అన్నివిధములను దోడ్పడవలయునని పెంట్లెండు ప్రభువుగారు దెలుపుచున్నారు. సంగ్రామవిజయమునకు, చెన్నపురి రాజధాని తన యావచ్చుకీని వినియోగించి, పెంట్లెండు ప్రభువుగారు కోరుచున్న సాయము నొసగుట యనసర మని గోరుచున్నారము.

గుంటూరు న్యాయవాదులు

హోంరూలు, స్వదేశీయద్యమములలో పాల్గొనుచున్న గుంటూరు న్యాయవాదుల గూర్చి దెలుపవలయునని, జిల్లాజడ్జిగారు తమ క్రింది న్యాయాధికారులకు వ్రాసియుండిరిని గుంటూరు న్యాయవాదులకు దెలియగజే, న్యాయవాది సంఘసభను ఈ నెల 12 వ తేదీన సమావేశ పరచి నందు జిల్లాజడ్జిగారి చర్య న్యాయవాదుల స్వాతంత్ర్యమునకు భంగపరచుననియు, జిల్లాజడ్జిగారి సహజధర్మము నతిక్రమించుచున్నదనియు, అందుకు తమ దృఢమగు యసమ్మతిని దెలుపుచున్నారమనియు తీర్మానించిరి. ఈ తీర్మానములను పునర్విమర్శ గావించుటకు 14 వ తేదీన తిరిగి సభగూడె ఆ తీర్మానములే మరల గావించబడినవి. జిల్లాజడ్జిగారి విధ్యుక్తము కట్టిదారులకు న్యాయము గావించుట యెయున్నది. న్యాయవాదుల రాజకీయాభిప్రాయముల పరిశోధించుటకు వేరు ప్రభుత్వశాఖ గలదు. ఆ శాఖాధిపతులను తాము నిర్వహించ యత్నించుట యనవసరమందోళన కారణము. న్యాయవాదుల స్వాతంత్ర్యమునకు గూడ భంగపరచును. గుంటూరు న్యాయవాదులలో ఆంగ్లదేశమున యున్న తపరీక్షలలో జయముగ్రాంచిన బారిష్టరులు గూడ గలరు. అట్టి న్యాయవాది సంఘము తన ఆత్మగౌరవము నిలుపుకొనుటకు నెట్లనే తీర్మానించియుండుట సమంజసము. ఈ తీర్మానములను హెకోర్టునకును శాసననిర్మాణసభ్యులకును, ప్రభుత్వమువారికిని బంపుటకుగూడ నిశ్చయించబడినది. జిల్లాజడ్జిగారు భారతీయులు. వీరు తమ ఉత్సాహమును, తమవిధ్యుక్తము నతిక్రమింపకుండ నశమునందుచుకొని, తమ ప్రకటనము నుపసంహరించి

కొన గోరుచున్నారము. న్యాయాధికారులకును న్యాయవాదులకును గల యొకమత్యముపైన, న్యాయ పరిపాలన మాధారపడియుండును. దేశభక్తులగు కొండ పోకటప్పయ్య వంతులుగా రీవిషయమై వత్రికలకు వ్రాయుట జూడ, న్యాయవాదులలో గలిగిన మనఃసంకోభము వ్యక్తమగుచున్నది. హోంరూలు, స్వదేశీయోద్యమములలో శ్రద్ధ దీసికొనుట దోషమని యెవరును జెప్పియుండలేదు. అందుచే జిల్లా జడ్జిగారు యనవసరమందోళనమున కెడమియుండుట, తమ విధివృత్తుల నెరవేర్చెదరు గాకయని గోరుచున్నారము.

సంధి

పోవుగారు మరియొకమారు సంధిని గూర్చి ముచ్చటించుచున్నారు. తమ సాధిషరతుల వెల్లడి పరుప యుభయ సంగ్రామపక్షములవారిని కోరుచున్నారు. జయింపబడిన రాజ్యములను ఎవరిని వారికి తిరిగి యిచ్చివేయుట పోవుగారి ఆశయము. నష్టపరిహార మియ నక్కరజేదని వీరు దెలుపుచున్నారు. పై న్యాయుల దీసివేయవలయునని గోరుచున్నారు. మోటబలమును దీసివైచి, న్యాయబలమును ప్రవృత్తి జేయవలయునని హెచ్చరిపుచున్నారు. పోవుగోవాక్యములు యుత్సాహము నేమాత్రము కలిగించజాలవు. సాంఘికవాదులద్వారా తమకోరికను బడయలేక సంధికొరకై జర్జనులు పోవుగారి ద్వారా పనిచేయుచున్నారని నమ్మకము ప్రబలి నది. వీరి సంధి ప్రకటనముపై ఆంగ్లదేశము యుదాసీనభావమును గనుపర్చెను. అమెరికా వా శే మాత్రము సానుభూతి జూపలేదు. ఇకముందెన్నటి కయినను, జర్జనీ ప్రపంచమునకు యవకారము గావించకుండ, జర్జనీ శక్తి నడచినగాని సంగ్రామము జాలింపమని మిత్రమండలివారు ప్రతిజ్ఞబూని యున్నారు. ఆ ప్రతిజ్ఞకు విరుద్ధముగ త్వరపడిసంధి జేసికొనినచో, తిరిగి మరియొక ప్రళయ సంగ్రామమున కనకాశ మొనగుట యగును. నష్టపరిహారములేది సంధినిగూర్చి విచారించుట యెట్లు? జర్జనీయొక్క వలసరాష్ట్రములను తిరిగి యొసగుటకు, బ్రిటీషు అధినివేళ రాజ్యముల వారిచ్చగించరు. విజయనూచనలు గాన్నించుచున్నపుడు, సంధి కొడటకుట భావ్యముకాదు. జర్జనులు తమ షరతులను ప్రకటించినపు డాలోచింపవలయును. మిత్రమండలి నాకు తమ ధర్మము నీలోపుగ నిర్వహింపుచు స్వల్పరాష్ట్ర స్వాతంత్ర్యమును తిరిగి నెలకొల్పువరకు సంగ్రామము చాలించరని విశ్వసించవచ్చును.

స్థానిక వార్తలు

బ్రాహ్మణేతర మహాసభ:— కోయంబత్తూరు సం 19, 20 వ తేదీలందు జిల్లా బ్రాహ్మణేతర మహాసభ జరుగును. ఉట్టుకుళి జమిందారులగు దివాన్ బహదూర్ ఎం. ఆర్. కలింగరావర్ గా రాహ్మణ సంఘాధ్యక్షులు.

తిరునల్కేశ్వరీ హిందూమత సంఘము:— బ్రహ్మశ్రీ చురుపూరు కే. గణేశశాస్త్రిగారు తిరునల్కేశ్వరీ దేవస్థలి 10-వ గృహమున ఈ నెల 19-వ తేదీ ఆదివాసమువాడు దయమున 7-30 గంటలకు భగవద్గీతను గూర్చి యుపన్యసించెదరు.

అలోచన సంఘము. స్వదేశీవిషయములనుగూర్చి సలహాచెప్పుట కొకసంఘ మేర్పరుపబడినది. ఆ సంఘమునకు డాక్టరు సర్ అయ్యగారధ్యక్షులు. సి. పి. రామస్వామయ్యగారు- పి. కే. టి. లింగం- చల్లాగురుస్వామి పెట్టి - విజయం కంపెనీ విజయరాఘవాచారి- డి. కే. ఆచార - జి. సుబ్బస్వామయ్యగారు సభ్యులు- రావుసాహెబు జి. సుబ్బయ్యపెట్టిగారు కార్యదర్శి. నీతరాలు గాస్త్రి జి. వేంకటకృష్ణ పెట్టిగారు సహాయ కార్యదర్శులు.

చెంగల్పవట్టు హోంమురూలులీగ్సు. ఈ నెల 14వ తేదీ యుదయమునకు శ్రీమతి శివకాచమ్మ, శ్రీరాం- దేశభాంకరు గార్లు కంచినుండి చెంగల్పవట్టునకు వచ్చిరి. వారికి స్వాగత మొసంగబడెను. దేశభాంకరుగారు హోంమురూలు సంఘసభలో నుపన్యసించిరి. పిమ్మట ప్రముఖులకు దర్శించిరి. చుధ్యార్జ్యము శ్రీల సమాజేశము జరిగినది. 200 చుంగి శ్రీలు సభకు వచ్చిరి. శివకాచమ్మగారు వారందరితో ముచ్చటించిరి. పిమ్మట కంచిస్వదేశ పరిశ్రామిక సంఘమునకు చేరవ ఎం. రామచంద్రయ్యగారు శివకాచమ్మ గారి కోరిక వైవి గంభీరోపన్యాస మొసంగిరి.

సాయం కాలమున 5-30 గంటలకు ఏకాంబరేశ్వర దేవాలయమంటపమున గొప్పసభ జరిగినది. 1000 చుంగి వచ్చిరి. ఎం. ఇ. క్రింగరావర్ పి. పి. డి. ఎల్. గారధ్యక్షత వహించిరి. రామచంద్రయ్యగారు బాతీయగీతములను పాడిరి. ఆగ్గళ్లు అపన్యసించినపిమ్మట శ్రీమతి శివకాచమ్మ గారు హృదయంగమముగ నుపన్యసించిరి. 1800 గ్రామములనుండి గూడ పలువురు సభకువచ్చిరిని యొక విశేషముగా న్యాయుండినూ భక్తికకు వ్రాసెను.

క్రికెటులగు డాక్టరు దాదాభాయి నారోజీగారు చెన్నపురి పోరుల సానుభూతి.

మేరీఫగారి సభ. ఈ దిగున వివరింపబడిన ప్రముఖులు నన్ను కోరుటచే ఈ నెల 27 వ తేదీ సోమవారమునాడు సాయం కాలము గం 5-30 నిమిషములకు సభ జరుపుటకు నిశ్చయించితి నని చెన్నపురి మేరీఫ రావుసాహెబు కలనల రామానంద శ్రేష్టిగారు మాకు వ్రాసిరి. ఎన్. సుబ్రహ్మణ్యము, కే. కృష్ణస్వామి రావు; ఎస్. కస్తూరి రంగయ్యంగారు; డి. ఎన్. శక్తి, గోవిందరావు చతుర్భుజరావు, టి. ఎం. నాయు, టి. ఆర్. రామచంద్రయ్య, సి. కరుణాకరమిశ్రము, టి. రంగారావు, చల్లాగురుస్వామి శ్రేష్టి, కే. లక్ష్మీ నారాయణ శ్రేష్టి, జి. పి. నరేశం, పి. నాగభూషణం, పండిత గోపాలాచారి, పి. సి. పార్థసారథి నాయును, జి. నారాయణస్వామి పెట్టి, కులంచుమామడు మహాబిరు పి. రంగనాథయ్యంగారు, యాకూము ముస్సేరు; విద్యాసాగర్ పాండ్వా గార్లు మున్నగువారు పలువురు సంతకములు జేసిరి.

చీనాబహారులో క్రొత్తస్వదేశీ అంగడిని తెరచుట. నిన్ను ఉదయము 9-30 గంటలకు డాక్టరు సర్. ఎన్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు ఈ రివజిని ప్రారంభించుచు ఆనమక గంభీరోపన్యాసముమొసంగిరి. ఇదిమరొక స్వదేశీ అంగడి సహిపమునకుండగ మరియొక చానిని తెరచుటకు కారణము ధరించు తీర్పుచుటయే. పోటీకలిగినగాని ధులుత్వపు. స్వదేశీ భావము దేశ యులం దపరిమితిగా న్యాయించుగాక యని కోరెద నని డాక్టరుగారు నడిచిరి. పిమ్మట డాక్టరుగారు పుష్పమాలాంకృతులుగ నొసలుచిరి. 75 కర్నముల ప్రాయమున నేని ట్లుత్సాహముతో పనిచేయుటకు సహింప జాలనివారు పలువిధములగు వదంతులను నన్నుగూర్చి ప్రకటించుచున్నారు. వారు నడివెనుకెత్తిని నాకు మత్రిత్రచణము కలుగలేదు. నే నీ వయసున చేరుదగిన దేశదేశయే గాని జేరొందుగాదు. నీవయసున కొక యర్థగంట నిగతాప్యధము క్రిందను తక్కినకాలమును మానవదేశదేశల క్రిందను వినియోగించుట నాకు ముఖ్యకర్తవ్యమని వాగు నడిచిరి.

బందరు హోంమురూలులీగ్సు. బ్రాహ్మణుల వారుగా ముట్నూరి కృష్ణారావుగారి ఆగ్గళ్లుతక్రింద గొప్పసభ జరిగినది. సి. సుందరరామయ్య గారును శ్రీనివాసరావుగారును గంభీరోపన్యాసముల మొసంగిరి. విద్యార్థ శీషభలో నుండగూడదని ఆంధ్రమునకే కృష్ణ మాచార్యులుగారు నడిచిరి. నిష్పంధవాసములను గూర్చియూ హోంమురూలును గూర్చియూ స్వరాజ్యాందోళనమును కొనసాగించుటను గూర్చియూ 19 గురు సభ్యుల విజ్ఞప్తిని గూర్చియూ సుందరరామయ్యగారును 16-వ తేదీ పవిత్రదినము ఏధర్మము కొకకు మిత్రమండలివారును ఆంగ్లదేశమువారును పోరుచున్నారో ఆధర్మమే ఈ 16-వ తేదీని వ్యక్తమయింది అని శ్రీనివాసరావు గారును నడిచిరి. (తంలివాడ)

విజయవాహన సంగ్రహము

జనరలు హేగుగారు లాంజిమార్కు నాక్రమించుట.

(0)

అత్యంత ప్రముఖ ప్రచండమున జరుగుచుండుట - పోవుగారి సంధిసూచనలపట్ల నిరాదరణము.

(0)

ప్రధాన మంత్రిగారి గంభీరోపన్యాసము.

(0)

పోవుగారి ప్రతిపక్షమున - ఆగష్టునెల 17-వ తేదీన ప్రకటించుట.

(రెటరు వజన్సీ)

భాగ్యండు

పోవుగారు; సంధి

యొద్దమునుండి

గోము, ఆగష్టు 14:— పోవుగారి అభిప్రాయము లీ క్రిందిసంగతుల నుండినిచ్చును. ఆయన భావములు గలగు తగాయిదలను విన్నవించుచున్నట్లు. మొత్తముగా నాగ్నానానా ముండవలయును. నైతికదేశము తెల్లినవలయును. ఆక్రమణములను నలుగురు నష్టపరిహారములను నలుగురు ఏదయో కొలది సంవత్సరములలో తప్పనియని పరిగణించ బడనేగూడదు. తెల్లయమునకును, పరాసు, నెచ్చయను దేశముల లో కొన్ని ప్రదేశములకు మాత్రము ఎక్కువ నష్టములు గలుగుటవలన వారికి నష్టపరిహారము లియవలయును. యుద్ధస్థితి నంతటిని గమనించువాడు తేలికవించు కింది పోవుగారు ఆత్మసూచించుచు, క్రెంటో, బ్రెస్టిలసనల విడచిది. పోలండు రాష్ట్రము మరల ప్రతిష్ఠింప బడవలయును. జర్మను వలసదేశములకు బదులుగా తెల్లయమును ఆక్రమితములగు పరాసు స్థలములను ఎవరిని వారికిచ్చివేయ బడవలయును. సముద్రములమీద నందరినీ పరిపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముండవలయును. యుద్ధము సెనరించుచున్న వివిధదేశముల నాయకుల అభిప్రాయములను బట్టి చూచిన నది ఇదివరలో దలపబడినంత యుద్ధములుగ లేనది పోవుగారు చెప్పుచున్నారు.

పోవుగారి లేఖవివరములు.

యుద్ధము చేయుచున్న వివిధజాతులవారికి పోవుగారు రచించిన లేఖ ప్రకటించబడెను. దాని విశేషముగ వార్తలు వ్రాసిరి. శ్రీవారు పితము నలంకరించిన వారికి పరిపూర్ణ తలపట్టికలను బూనుకొనుటకును తమ చేత నెనరితని యుద్ధము సాధ్యమగునంత త్వరలో ముగింపవలయునని వారు తలంచుచున్నారు. వాదకరములుగ నుండు గత మూడుసంవత్సరములందును శ్రీవారు యుద్ధము సెనరించు జాతులకు సామ్రాజ్యత్వము నెలకొల్పటకు కేక విధముల బ్రయత్నించుచున్నారు. ఆ యుద్ధము నెరవేరుట కింతవరకు వారు బహిరంగముగ తీవ్ర ప్రయత్నము లొనరింపకున్నా ఇదివరలో తాము ప్రయత్నించిన ప్రయత్నములవలన సంధి నెరవేరలేదు. అప్పటినుండియు యుద్ధము మరింత క్రూరుగ మారినది. భూమి మీదను, నీటిమీదను, ఆకాశమునను గూడ నది విశేషవ్యాప్తి కెందెను. యుద్ధసన్నద్ధములు గాని వ్యవస్థలును, శాంతి నోల లాగు గ్రామములును, అమాయకులగు పౌరులును భీతిచేతకున్నై గుండెల్లెత్తుకొనుచున్నారు. అట్టి అమాయకులగు పౌరుల నేరులుగ చంపివేయబడుచున్నారు. యుద్ధమింకను గొనసాగిన ప్రామాణిక సంకల్పములకొలది కొనసాగింపబడిన నట్టి నిరపరాధులగు ప్రజల బాధలెంతగ నధికమగును. “ప్రపంచము మరణభూమి గ మారవలయునా? యూరపు వినాశ నాశ్రమ న కై యిట్లు త్వరపడదగునా? తనను జంపుటకై తన చేతుల నెఱియించుచునా?” అని వారు ప్రశ్నించిరి. అంగులన, నమ్మకముగలవారికందటికి తండ్రి యగుటచే తన పరమధర్మ నిర్వహణ భావమువలనను, తన మధ్యవర్తిత్వము గోరు తనయులమాట నెప్పుడును నిరాకరింపని వాడగుట వలనను, న్యాయదయా వాక్కిణ్యములు తన్ను మధ్యవర్తిత్వమును బూన ప్రేరేపించుటచేతను వారు మరల తమ విభావమును బహిరంగముగ ప్రకటింపవలసి వచ్చెను.

ఆచరణీయములగు యోచనలు.

ఇదివరలోనలే సామాన్య మరతులతోడనే యింకను తృప్తిసెందక వారు నిరూపితములను ఆచరణీయములు నగు

కొన్ని యోచనల నిచ్చుచున్నారు. యుద్ధము సెనరించు జాతులన్నియు ఆయోచనల బాగుగ గ్రహింతురు గాక యని వారు కోరుచున్నారు. ఈయన దృఢమైనట్టియు, శాశ్వతమగు నట్టియు సంధికి బాహులుగ నుండగలవని వారితాల్చుకొనుట. అందు ప్రధానమైనదియు ప్రభుగణ్యమైనదియు యేదన:— ఆయుధ బలమును మెట్లుకై నున్నామని యాస్థానమున స్వాతంత్ర్యమును నైతికబలమును ప్రతిష్ఠింపవలయును అట్లొనర్చిన అన్ని దేశములందును దేశమున శాంతి నెలకొల్పనిమిత్తము అనశ్శక్తిముగ నుండవలయు నైత్యముల మాత్రమే యుంచుకొని తక్కినవన్నియు తీసివేయవలయును. పిచ్చుట అంతజ్ఞాతీయ సమస్యల పరిష్కరించుట కొక న్యాయస్థాన ముండవలయును. దాని తీర్పుల నంగీకరింపని జాతిని తక్కించుటకు తక్కినజాతులన్నియుగలసి పని చేయవలయును. అటుల సెకమూరన్యాసాధిక్యత నెలకొల్పబడి దాని కవసరములగు నిబంధనలెన్నడిన పిచ్చుటను, దబ్బు అలాట కెట్టియవకాశము నీయకుండు నటులను నూతన సంపదాభివృద్ధి లొనగూడు నటులను అందరికిని సముద్రముమీద పరిపూర్ణ స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యము లుండవలయును. నష్టపరిహారములన్నిట, యుద్ధవ్యయముల నిచ్చుకొనుటయును ఈవిధముల విడచియుట కనోన్య న్యాయశాసనమును సమాన మాత్రముగ పాటించుటకంటె నేరొక మార్గము శ్రీవారికి గన్పించలేదు.

రాష్ట్రీయసమస్యలు

నైత్యముల తీసివేయటవలన ననేకలాభము లున్నవని వారిట్లు చెప్పుచున్నారు. ఆర్థిక కష్ట వృద్ధి పాటించు నిమిత్తము ఈ నరబలి నిట్టనే కొనసాగింపవలయుననుట దురవగాహము. ఆక్రమిత ప్రదేశముల నుభయపక్షముల వారును ఒకరికొకరు విడచిపెట్టుకుండిన నెప్పుడయిన సంధి యొనగూడుట కష్టము. అందువలన జర్మనీదేశము తెల్లయమును, పరాసుదేశ భాగములను విడచిపెట్ట వలయును. దానికి దానివలన దేశములు విడచిపెట్ట బడవలయును. ఇంక రాష్ట్ర సరిహద్దులను గూర్చిన తగాయిదలు, అనగా ఇటలీకిని ఆస్ట్రీయాకునుగల సరిహద్దులను గూర్చియు, ఫ్రాన్సు జర్మనీలకు గల సరిహద్దులను గూర్చియు వచ్చి తగాయిదలును, ఆయుధము జాతులను మిత్రత్వముతో తమ చిత్తుల విడచి కొనిండురని వారు నమ్ముచున్నారు. అటుల పరిష్కరించుకొనుటలో జనులయభిప్రాయములు బాగుగ పాటించబడి మానవ్యమునకు లాభకరముగ నుండునట్టి సంగతులకు ప్రత్యేక ప్రధాన్య మీయదగును. అటులనే ఆస్ట్రీయా బాల్కన్ రాష్ట్రముల సమస్యయు విడచియబడవలయును. పురాతనరాష్ట్రముగు పోలాండు బొందుమండిన కష్టములను, ముఖ్యముగ ఈ యుద్ధసమయమున బొందుచుండిన కష్టములను, ముఖ్యముగ నీ యుద్ధసమయమున నది బొందుచున్న కష్టములు అందరి యాదరణకును సానుభూతికిని పాత్రములు. విభావమునందలి ముఖ్య సూత్రములబట్టి నడచుకొనిన నిక మీద నెట్టి దబ్బుజాటలును, అల్లరులును గలుగక, ఆర్థిక సమస్యకు చాల అనుకూలముగ నుండగలదు. ఈపత్రమునకన్ని జాతులును అనుకూలాభిప్రాయముల నిచ్చెదరు గాక యని ప్రాధాన్యతో నది సమాప్తి చేయబడెను.

రాజకీయసంబంధములు లేనందున నీలేఖప్రతులను పరాసు దేశము యొక్కయు, అమెరికా దేశముయొక్కయు అధ్యక్షులకును, ఇటలీ రాజుగారికిని పంపవలసినదని కాడ్డెనలు గాస్పారిగారు జాప్తచక్ర వర్తిగారికి వ్రాసిరి.

ప్రజాభిప్రాయము ప్రతికూలముగ నుండుట.

లండన్, ఆగష్టు 16:— ఎచట జూచినను సంధివిషయమై పోవుగారు చేసెను ప్రయత్నములనే ప్రజలు చెప్పు

కొనుచున్నారు. జార్జి సార్వభౌమునకు మొకలేఖ పంపబడినది. ఆలేఖను పరాసు, అమెరికా వారికిని మిత్రమండలి వారి హితులగు ఇతరదేశముల వారికిని అందజేయవలె నని పోవుగారు సార్వభౌముని కోరిరి. ఈ పోవుగారు సంధిసూచనల విషయమై పత్రిక లేనియు అంగీకరించుటలేదు. పూర్వపు అభిప్రాయములను ఇనుమంత్తైనను మార్చుకొనుటలేదు. ఈసంధి మరతులు మిత్రమండలి వారికి లాభించునవి కావు. జర్మనులు ఏర్పరచిన సంధివలె నుండుటచే ప్రజల తలకును సంధి విషయమై సుప్రతిండుటలేదు.

పత్రికా విమర్శనలు

లండన్, ఆగష్టు 14:— పోవుగారి యోచనలను పత్రికలు తాత్పర్యముతో నాదరింపలేదు. తాను తూర్పుదిశను విశేష ప్రదేశము నాక్రమించుకొని నందులకు దేరములలోనికి దిగివచ్చి జర్మనీ ఆస్ట్రీయాను పురికొల్పగా దాని ప్రయత్నములను పోవుగారు తీలేఖను వ్రాసిరి అని అభిప్రాయ బడుచున్నది. తమ భౌతికము ధ్వంసము గావించు కొన దలచినగాని మిత్ర మండలి వారి కీ సమయమున నాయోచనల ప్రోపా బుచ్చుటకంటె వేరు గత్యంతరము లేదు. సాంఘికవాదుల ద్వారా సంధి యొనరించుకొన జేసిన ప్రయత్నములు విఫలములగుటవలన జర్మనీదేశ మీ నూతన పంథా త్రొక్కినటుల నూచనను గన్పించుచున్నది. మిత్ర మండలివారి మరతులకును పోవుగారి మరతులకును చాలచే ధమున్నదని నొక్కినొక్కిన కాణింపబడెను. మిత్రమండలి వారు తమ మరతుల గొంచెమైన విడతురనుట కింకయు అనకాశము లేదు.

మిత్రమండలివారి సంధిమరతులు సూచించబడుట.

లండన్, ఆగష్టు 15:— పోవుగారిలేఖ విషయమై విమర్శించుచు యుద్ధానంతరమున కలుగు ఫలితములగుర్చి దొరతనమువారు బాగుగయోచించవలెనని వెల్లుమిచ్చుటకు గజలు వ్రాయుచున్నది. పక్షపాతము, అభిమానము లటుండ మన మనకొను విషయములను సాధించుటకు ఎంతవ్యయమగును? పోవుగారు జర్మను ప్రేరేపణచే ఇట్టి సంధిసూచనలను చేసిరాయను విషయమును ఇప్పుడు మరచి పొందు. వీనినేసా మనము చిట్టచివరకు గంగీకరించ వలసినదని యోచించవలదు. ఈ మరతులప్రకారము మనమంగీకరించినచో మిత్రమండలివారు ఉద్దేశములు నెఱవేరునా లేదాయను విషయమున మనము ముఖ్యముగ గమనించవలెను. మిత్రమండలివారుమాత్ర మిదివల దనుచో వారి అభిప్రాయములను ప్రజలకు తెలియజేయుట యనుచితముగనుండును. అట్టిమిత్రమండలివారు తమయభిప్రాయములను తెలియజేయవలెను. లేనిచో ప్రపంచమంతయు మనము సాధింప సాహసించలేని సంగతులకై పోరాడుచున్నామని చెప్పకొనెదరు. ఇప్పుడు జర్మను లట్లే చెప్పుకొను చున్నారు.

యునైటెడ్ స్టేట్సువారి యభిప్రాయము.

వాషింగ్టన్:— పోవుగారిసంధిసూచనలయందు నైత్యములు, యుద్ధసామగ్రి ఆర్థికవిషయమై చిత్తులు గలిగించెను ప్రతిక్రియలును తగ్గించవలెనని యున్నదని అనధికారులు నుడువుచున్నారు. ప్రస్తుతము సమగ్ర మొనర్చుచున్న వారందరును పడరాని కష్టనష్టముల పాలైరి. వీనికి మరల తాము కోల్పోయిన రాష్ట్రములను మరలకొనుటయే మనమునకు సంతోషదాయకమైనదని పోవుగారు ప్రకటించిరిని కొంతమంది అనుకొనుచున్నారు. వాషింగ్టన్లలో ఈ నూతన తలరిక్కిరి అంగీకారము లేనట్లు ఇదివరలోనే తెలిసినది. యుద్ధాభిప్రాయములందు మిత్రమండలి వారి నందరిని భిన్నాభిప్రాయములగు జేయుటకై జర్మనులట్లు పోవుగారిని ప్రేరేపించిరి ఇరటనున్న రాజ్యాంగవేత్త లందరనుకొను చున్నారు.

పోవువర్గమువారు గొప్ప ఆశలతోనుండుట

గోము:— సంధినిగూర్చి పోవువర్గమువారు చాల సంతసించుచున్నారు. తమలేఖను ప్రతి ప్రభుత్వమువారు చర్చించక మానరని పోవుగారికి కొంతమంది విశ్వాసపూర్వకముగ తెలియజేసిరి.

ప్రధానమంత్రి-యుద్ధము.

ముఖ్య వాఖ్యాలము.

లండన్, ఆగష్టు 16:— సంధి ముందు తేదీకి నిలుపు చేయుటకు పూర్వము మధ్యాహ్నముందు కామన్సుస్థ సమావేశమాయెను. అప్పుడు లాయిగు జార్జి గారు యుద్ధమునుగూర్చి ముచ్చటించెదరు. ఆస్పెక్టుగారుకూడ ప్రస్తావించెదరు.

కార్మిక వాదులు - యుద్ధము

ప్రధానమంత్రిగారి గంభీరోపన్యాసము.

లండన్, ఆగస్టు 15:— న్యాయసౌతు మేన్స్ ప్రధాన మంత్రియగు హార్డిస్ గారికి ఉచితభావ స్వరూపు లగు యుద్ధ సంఘమువారు కామన్సుస్థలో విం దొంగర్చిరి. తిత్సందృష్టమున నేడు లాయరు జార్జి గారి టిబ్బునుడివిరి:— మన మిప్పుడు గాంచు చున్న సంగ్రామ విజయము లన్నియు కేవలము అకుంత విక్రమముతో పోరుచున్న సైనికులవలననే గాక మందుగుండు కర్మాలయమున పనిచేయువా రందరును సకాలములో వలయు నంత మందుగుండు సానుగ్రహి సరఫరా చేయుటవలన ననిగూడ తెలిసికొనవలసియున్నది. ఈ ఘనతంతయు మందుగుండుకర్మాలయమున పనిచేయువారిదే. ప్రజాప్రభుత్వ విజయమునకై మనముపోరుచున్నాము. మనముజయించిన గాని మనవాంఛలేమియు ఈడేరవు. మిత్రమండలివారు పరాజితులగుచో కార్మికుల కోరికలు ఫలింపజాలవు. మిత్రమండలివారి విజయమునకై పని వాంఛుతిప్పు చరిత్రకెవరును ఆంతకాతించరు. బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమున జాతీయత గుభిర్యుద్ధి జెందుటకు చాల నవకాశములు గలవు. ఇట్లుమీరందఱును సంఘభావముతో సామ్రాజ్యవలన ప్రపత్తిండుటచేతనే జర్మనులకు మనలను నోడించుటకు చాల సంకటముగనున్నది. ప్రస్తుతము మనకుగలయుద్ధప్రముఖతంతయు మందు గుండు కర్మాలయమున పనిచేయువారి బుద్ధివశతే పరిశ్రమవలననే కలిగినది. మనమే యుద్ధయందు విజయముల మైనను మన పనివాండ్రే విజయములైరిని యూహించ వలెను. నిరుపమానముగ సకాలములో మనకు సాయ మొనర్చి పోరుచున్న అధినేతలవారి వారి మేలును ఎన్నటికిని మఱవరాదు. సామ్రాజ్యముచేతను, ప్రేమాను బంధము చేతను, మంచితనము చేతను మన మిప్పుడు సామ్రాజ్యయందు నిలుబడగల్గినారము.

అధినేతలముగూర్చి శ్లాఘించుట.

యుద్ధయందు మనము జయశీలము కాదలచుకొన్నచో మన ప్రాణములసంగతి యటులుండ ముఖ్యముగ మొదట మనము సామ్రాజ్యమునకై పోరవలయునని నుడివిన అధినేతలముల ప్రతినిధులలో హార్డిస్ గారు ప్రథముడని వాల్చరు లాంగుగారు నుడివిరి. హార్డిస్ గారివలన మనకు అధినేతలముల యందు ఇట్టివారున్నంతకాలము సామ్రాజ్యమున కెట్టి భయము లేదు.

యుద్ధపద్ధతులను మార్చుకొనుట.

లేనిపోని అపోహములు లేకుండగ పనివాండ్రును దొర తనమువారికిని ప్రేమానుబంధములు విస్తారముగ నుండవలెనని హార్డిస్ గారు తమగంభీరోపన్యాసమున తెలియజేసిరి. శత్రువుల రాకపోకలకు వీలులేకుండగను ఒకేమారు విస్తారముగ మనకు వీలుపడునట్లును మనము వెక్కుబిమానములను నిర్మించవలెనని హార్డిస్ గారు వ్యక్తీకరించిరి.

మిత్రమండలివారికి క్రొత్త గుర్రల ఋణముచ్చుట

లండన్, ఆగస్టు 16:— మిత్రమండలి వారికి క్రొత్త గుర్ర 4 లక్షలకొట్ట దాలరులను ఋణ మొసంగుటకు దేశీయమహాజనసభవారు నిశ్చయించుకొనిరి.

ఇంగ్లాండు ఎడల కెయిజరుగారికి గల ద్వేషము.

లండన్ ఆగస్టు 16:— డెయిలీ టెలిగ్రాఫు పత్రిక యందు గిరార్డు గారు కెయిజరుగారి గుణములనుగూర్చి ముఖ్యముగ తెలియజేసిరి. గిరార్డు గారు జర్మనుల అంతర్గాముల దుండగములగూర్చి ఆక్షేపించుచున్నారు. అట్టి ఎడల యునైటెడ్డు స్టేట్సువారు ఏల బ్రిటిషువారి సుమద్రను ముట్టడిని ఆపుజేయుటకు పూనుకొనలేదని కెయిజరుగారు ప్రశ్నించిరి. ఇట్లు ఎల్లపుడు కెయిజరుచక్రవర్తిగారు అడుగుచునేయుండెడివారు. తన కుటుంబమే గనుక తిండితేక మాడవలసినచ్చినచో ఇట్టి దుస్థితి చేకూరకుండగనే విండ్సరు క్యాసిలును, ఇంగ్లీషు రాజకుటుంబమువారి సందరిని ఒక్కమారు నిరూపధామును జేసెదనని కెయిజరుగారికప్పుడు ఇంతకు పూర్వము ప్రకటించియుండిరి. జర్మనులు అంతర్జాతీయ చట్టముల నుల్లంఘించి ప్రవర్తించుచున్నారని గిరార్డు గారు ఆక్షేపింప యునైటెడ్డు స్టేట్సువారు ఇంగ్లాండునకు వ్యతిరేక్తముగ ప్రవర్తించవలెనని కెయిజరు సార్వభౌమును ఎల్లపుడును కోరుచునేయుండెను. ఒకానొక సమయమున గిరార్డు గారి టిట్లు ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి. — స్వచ్ఛమైన మనుష్యులు నాయుంట్ల ప్రవేశించి ఒకడు పూదొటను పాడుజేసి ఇంకొకడు నాసోదరిని చంపినపుడు ముందు నేను హంతకుని పరిమార్చుటకు ప్రయత్నించెదను. దీనివలన నేనె నను కెయిజరుగారు చలించలేదు.

ప్రాస్తు

ఫ్రాండ్స్ బర్న్ గొప్పయుద్ధము.

లండన్, ఆగస్టు 15:— ప్రధాన కార్యాలయము కన్వనుక్టరు టెటరు గారి విలేఖకు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. నేటి ఉదయము 4½ గంటలకు కేనేడియనులు 70-వ ఖిభము నెదిరించిరి. అది తెన్నున కుత్తరమందున్నది ఆ స్థలము చాలదృఢముగ నున్నది. నిజముగ కందకముల నల్లి వేయబడినది. దాని చుట్టును తీగలు, కంచెలు మొదలగునవి దృఢముగ గట్టబడెను. అందుచే నీ ప్రదేశమున మిక్కిలి ఘోరమగు యుద్ధము చాల కాలము కదలకు జరుగు ననుట నిశ్చయము. తమకు పూర్వమునుండియు ఆచారముగనున్న ప్రతి యుద్ధములను హిన్ను లొనరించినటుల జరుగగలదు. పదాతిదళ యుద్ధమునకు వాయుభాగ మనకూలముగలేదు. వాత్రంతయు వ్యముగురియుచుండుటవలన నేల బురదగానున్నది. దానిమీద నడచిపోవుటకు చాల కష్టముగ నుండగలదు. అందు ముఖ్యమగు యుద్ధము ల్యూసున కీశాన్యమున నుండు చాకుపట్టులనుండి ప్రారంభింపబడును. 1916 వ సంవత్సరపు సెప్టెంబరు మాసములో నిచటి యుద్ధమే మిక్కిలి యపయశకారణమయ్యెను. నేటిదినపు యుద్ధమువలన రంగము నిశేషముగ మారిపోయెను. చాకుపట్టులవద్ద ముందున కరుగుటయే గాక రంగమున నంతటను ముందున కరిగితిమి. అందు మొదటివార్త చాల సంతోషదాయకము. 500 గజముల వెడల్పుగల రంగమున కేనేడియనులు 1500 ల గజములవరకును లోనికిపోయిరి. వారు దాటి పోయిన గాఢాన్నిననే 70 వ ఖిభమున్నది. తెన్నుమొక్కయూ, దాని అవతలి ప్రదేశము యొక్కయూ ఆక్రమణ సందర్భమున నీవిజయ మొంత ఫలదాయక మైనదియు తృప్తి పంతముగ గ్రహించుటకు పటము సెక్రమారు చూచిన విశదమగును. యుద్ధమింకను ముగియలేదు. అది చాల పెద్దదియగుటవలన నది యెంతదూరమువరకు వ్యాపించినదియో చెప్పట నశక్యము

బ్రిటిషువారు తామునుకొన్న స్థానము

లన్నిటిని గయి కొనుట.

లండన్, ఆగస్టు 16:— గతరాత్రి ఫ్రిట్జుమార్ష లుసర్ డగ్లసు హేగుగారిట్లు ప్రకటించిరి:— లూసుకు ఆగ్నేయముగను తూర్పుగను రెండుమైళ్ళవరకు వ్యాపించియున్న స్థలములను కేనేడియనులు నేటి యుదయమున దొమ్మిజేసిరి. 70వ కొండ దగ్గరనున్న దుర్భేద్యమగు రక్షకస్థానములను స్వాధీనము జేసికొనిరి. 1916 సం॥ సెప్టెంబరునుండి వీరకొరకు పోరుమంటిమి. రణముఖ్యంతిటను మొదటి కందకపు పంక్తి నంతయు దొమ్మిజేసి పైటుసెంటు ఆగస్టుకు పడమర గనున్న రక్షకస్థానములవైపునకు సాగితిమి. పైటు సెంటు ఎలిజబెత్తు, పైటుసెంటు ఎ మి స్ట్రీ, పైటుసెంటు లారెంటు, బోయిలేజిబోయి హూగోలో పడమట సగము భాగమును మా స్వాధీనమైనవి. మేమును కొన్ని స్థానములన్నిటిని వశము జేసికొంటిమి. మాకేమియు గొప్ప నష్టములు కలుగలేదు. శత్రువుల ప్రతియుద్ధములను 5 మారులు ప్రతిహతము జేసితిమి. ఒక ప్రతియుద్ధమందు ప్రషియను పటాలములపోరినవి. శత్రువులకు ఘోరనష్టముల కలిగినవి. ఇదివో కపుడే 282 బండిలు మాకార్యాలయములచేరి. పిల్మెము—ల్యాంబి మా రుగ్గరస్తాచుట్టు ప్రక్కల శత్రువుల ప్రతియుద్ధమును సంపూర్ణముగ ప్రతిహతము జేసితిమి. 9 జర్మను విమానములను నేల గూల్చితిమి. 6డింటిని క్రిందకు పారదోలితిమి. మావిమానములు 7 కనిపించుటలేదు. ఇందులో తుపానుచే రెండుపాడైనవి.

స్థితిగతులను గూర్చి జర్మనులు తెలుపుట

లండన్, ఆగస్టు 16:— జర్మను వాయువార్త టిట్లు తెలుపుచున్నవి:— పడమటిరంగమున శత్రువులు గొప్పనైస్యములతో తలపడుటకు సంసిద్ధు లగుచున్నారు. పడమటిసాంపెనులో ఎయినుముఖమున పిరంగు తెక్కువగ ప్రేలుచున్నవి. వెడ్డను కుత్తరముఖముగ కూడ శత్రువుల పోరు జరుగుచున్నది. వెడ్డను రంగమునకు పరాసువారు గొప్ప శత్రువు దళములను రిప్పించిరి.

పరాసురంగమున ఫిరంగులయుద్ధము.

లండన్, ఆగస్టు 16:— బెల్జియములో సాంపెనులో ఎయిను కుత్తరముగను మ్యూసునది కిరప్రక్కలను, ఆల్సెను వైభాగములోను ఫిరంగులయుద్ధము జరిగినదని గతరాత్రి పరాసువారు ప్రకటించిరి.

కాల్చలములు తీవ్రముగ పోరుట.

లండన్, ఆగస్టు 16:— జర్మను వాయువార్త టిట్లు ప్రకటింపుచున్నవి:— తెన్ను కుత్తరముఖముగను నెన్నీ ఎక్. లమోనిపకు సూక్ష్మమ పదాతులు పోరుచున్నవి.

పరాసు దేశమున జర్మనుల యులజడి.

ఎయిను కొండదగ్గర విరంతర యుద్ధము.

లండన్, ఆగస్టు 16:— 14 వ తేదీని పరాసువారి ప్రధాన కార్యాలయముననున్న రూటరు విలేఖకు డిట్లు తంతి సంప్రదించుచున్నాడు. బ్రిటిషురంగమునను మ్యూసునది కిరప్రక్కలను ఘోరముగ ఫిరంగులతో పోరుచున్నాను. ఎయినుకుత్తరముగ శత్రువులు యావంతయు పరాసు యుద్ధప్రయత్నములకు మాడుటయేలేదు. కొంచెమైనను వారి ప్రయత్నములు తీజించుచున్నట్లు కాన్పించెను. ఏప్రిలు 16-వ తేదీ వరకు చెమెక్ డెస్ జేయునర్థ యుద్ధము పిరారుము లేకుండగ జరుగుచుండెను. జర్మనులు యుద్ధము నెంతమాత్రము మానకూడని ప్రతీకారించిరి. ఈ ప్రాంతమున శత్రువులు తమ శత్రుత్వములను మాడింతులుగ వృద్ధి జేసిరి. వెడ్డ వెడ్డ ఫిరంగుల నన్నిటిని రిప్పించి చెమెక్ డెస్ జేయునర్థ యుద్ధములేనికొకటి నేలేదు. ఈ నెలలో 6 శత్రుయుద్ధములు గొప్ప నష్టములతో ప్రతిహతము జేయబడినవి. ఇంకొకచోట పరాసురంగమున జర్మనులులోనికి. చొరుచుకొనిపోవుట ప్రయత్నముగ ప్రయత్నించుచున్నారు. గత పక్షములో సెంటుక్వింట్ పెరులోను, సాంఫేరలోను, మ్యూసునది కిరప్రక్కలను యుద్ధము జరుగుచునేయుండెను. అప్రెకోర్టు అటవిలోను మ్యూసునదికి వా పూర్వమునను ముఖ్యముగ జరుగుచున్నది. దక్షిణమున కారియన్న అటవిలో కూడ యుద్ధము జరుగుచున్నది. మహిలు, ఆల్సెనులో కూడ జరుగుచున్నది.

70 వ కొండను పట్టుకొనుట.

లండన్, ఆగస్టు 16:— నిన్నటిదినము యొక్క విజృంభణము తెన్నున పట్టుకొనుట కొకముఖ్యమగు ప్రయత్నముగ నున్నది. దానిని జర్మను లత్యధిక నిశ్చయముతో నెదిరించుచున్నారు.

1915-వ సంవత్సరములో లండన్ నైనికులు మహాదోత్యాహముతో కాల్చుతినిద్రోసి బుచ్చుటవలె ముందునకరిగిన కీర్తనయను గు విజృంభణా సం దర్భమున 70-వ కొండ లాగుగ జ్ఞాపకముంచు కొనబడియుండును. 70 వ కొండ బట్టుకొనబడిన వెంటనే జర్మనులు కొన్ని దుర్గముల విడచివెట్టిరి. కాని కావలి పటాలములింకను పోరాడుచునే యున్నవి. నగరముకు కుత్తరమునను పశ్చిమమునను ఉండు సందర్భక పంక్తుల భేదించుట మిక్కిలి కష్టము. అయినను ముట్టడినలుపు వార లానగరము నన్నిదిశలనుండియు మూసికొని వచ్చుచున్నారు.

జర్మనుల యవస్థానందనము.

లండన్, ఆగస్టు 15:— ఈసాలను జర్మనులు జేరిన గొప్ప యవస్థానందన మేమన:- విందరకందరలై రుమేనియనులతో పోరుచున్న రుషియనులపై తలపడుటయే ఈ యవస్థానందనమును సాంతముగ జేసినచో కాయధాన్యము లన్నియు జర్మనుల వశమగును. కాని అట్లు జేయలేదు. పంటల నన్నిటిని వశపరుచుకొని రుషియను నైస్యములను వేర్వేరుగ నలుమూలకు పోవునట్లుచేసి మంచి ప్రదేశములను బట్టుకొనుటకు జర్మనులు ఉద్దేశించిరి. కాని ఈ ప్రయత్నమున వీరు విఫలమైరి. ఒక యిరుపదారిని చాల అసాయకరమగు స్థితియందుంచిరి. అనుజూదును మాత్రము జర్మనులు వశముచేసికొన్నచో మన మిత్రమండలివారి రాకపోకలకుఘోర విపత్తు సంభవించును. ఇంకను వెనకకు తిరోగమనము చేయవలసినవచ్చును. సీరెత్తునగర తిరోగమనము గావించకుండగ నుండగోరితిమా. రుషియా రుమేనియను నైస్యములు జయకరమగు ప్రతియుద్ధ మొనర్చకలే నని మార్గము హుటనుగారు నడుపుచున్నారు.

జారుగారు జరిగాగారు నైబీరీయాకుపోవుట.

నైట్రాగ్రామ ఆగస్టు 15:— జారుకేసిలో నుండి జారుగారిని వారి కుటుంబమును గహస్యముగ ఇంకొకస్థలమునకు కొంపోయిరి ఈ ప్రదేశ మేదియో ముందు తెలుపబడును. రాజకీయ సంగ్రామ కారణములచే రాజకుటుంబమును ఇంకొక స్థానమునకు మార్చవలెనని జూలై నెల మధ్యభాగముననే రాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారు కార్మిక వైనికప్రతినిధి సభవారితో యోచించకయే నిశ్చయించుకొని సురక్షితముగ, రాజకుటుంబమువారిని ఇంకొకచోటుకు కొనిపోవుటకు తగిన కట్టుదిట్టములన్నిటిని దొరతనమువారు చేసిరి.

ఇటలీ

మిత్రమండలివారి వర్తకము.

ఇటలీవారి లాభనష్టములు.

రోము, ఆగస్టు 16:—ఆగస్టు 12-వ తేదీని 550 వర్తక నాణెలు ఇటలీవారు ప్రవేశించినవి. 509 వర్తక నాణెలు రేపులనుండి వెడలినవి. ఆరు పాగయోడలు తెరచాపనాణెలు మునిగినవి. 100 టన్నుల బయటకు వెబడిన తెరచాప నాణె కటి మునిగినవి.

చీనా

చీనా యంత్రకరణము.

పీకింగ్, ఆగస్టు 16:—దొరకొనవారు తమ యంత్ర ప్రకటనమున నట్లు వ్రాయుచున్నారు. మేము అంతర్జాతీయ పద్ధతియొక్క గౌరవమును సురక్షితముగనుండు జూచుచున్నాము. ఇంచిన నూత్రుల జీవములను గాపాడుకొను దలచుచున్నాము.

పీకింగ్, ఆగస్టు 16:—ఆగస్టు 12 వ తేదీతో సంతులన వారములోపల పరానుశ్చల జేసిన ఓడల సంఖ్య 1610. ఆ ఓడల యందు బయలుదేరిన ఓడల సంఖ్య 1028. 1600 టన్నుల కెక్కుడ బయటకు ఓడ ఒకటియు కెక్కుడు బయటకు ఒకటి ముందుకు వెబడినవి. 5 ఎడిలెంబడినవి గాని అవి సురక్షితముగ దప్పించుకొనినవి.

ఈజిప్టు

మెక్కా తీర్థయాత్రకు పోవుటకు వరతులు.

అలహాబాదు, ఆగస్టు 18:—కయోలోనున్న పయసిర్ పత్రికా విశేషకు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:—రాబోవు మెక్కా తీర్థ యాత్రకును ఈజిప్టు సలుమానగూడ ఈక్రింది నిబంధనముల ప్రకారము చేరవచ్చునని ఈజిప్టు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. ప్రప్రథమమున మసీదులో పవిత్రముగు తిహానాత్మము సెప్టెంబరు 8 వ తేదీని జరుగవలెను. సెప్టెంబరు 12 వ తేదీని బాటసారలందరూ న్యూబజాను వదిలి జిహ్వాకు పోవలెను. రెండవది:—సరవరాలకు రాకపోకలకు వీలులేకుండుటచే కావలసినముగాక 1000 ఈజిప్టుతీర్థయాత్రకు లక్షలము ఈయబడును. వసతిసౌకర్యములు చూపబడును.

జర్మనీ

జర్మనుల కలవరము.

అమ్స్టర్డం, ఆగస్టు 16:—నందునందు కర్మాల యమల పనిచేయువాని నందరిని సమ్మెకట్ట మనికరవత్తములు వచ్చిరై. ఇది చుట్టి. ఈ వాత్రు జట్ట దుర్బోధనలను వివరించి ఆధికారులు కొంతవరకు ఆకంచుచున్నారు.

అనువత్రియోడల రక్షక క్రయత్నములు.

లండను, ఆగస్టు 16:—ప్రజలనశలో రాబట్టు సేకలు ప్రభుత్వములలో శత్రుయంతో జరిగిరి. బ్రిటను ప్రాన్సు, స్పెయిను దొరకొనముల వారిలో ఆసుపత్రి నాకల, సురక్షిత ప్రయాణమును గూర్చి చేసికొనిన ఏర్పాటుల వలన స్పెయిను నావికాదళములు ఓడలలో నుండుటకు వీలుగలిగెను. ఇందువలన శత్రులు ఆసుపత్రియోడల నెదిరించుటను విడచుకొని యతడు సమ్మచున్నాడు. కాని “ఇదిమిష్ట”మను నిశ్చయమునకు జర్మనీనుండి రాతము. బ్రిటిషు ఆసుపత్రి యోడల పేరులను, వానిని బోల్పుకొనగలగు పరిపూర్ణ వివరములను అవి ఆసుపత్రి యోడలకు మార్పబడక పూర్వమే పోగున మానేజ్ మెంతుల ప్రకారము శత్రుల కంపబడిన. నూతన ఏర్పాటులను గూర్చిన సలహాను బ్రిటిషు వారిని గూర్చి నెలీల ప్రభుత్వము నమ్మచున్నాడు.

మెసపొటామియా చిక్కు.

లండను, ఆగస్టు 17:—మెసపొటామియా నివేదనము లో, దూషింపబడిన ఉద్యోగముల కేసు విచారణములు పైనిక న్యాయస్థానమున జరుగునని యాలోచింప గూడదని మెక్కర్నను గారు పలికిరి. ఇంకా వివిధ నెచర్లకై నను ఆంధ్రించుటకు పూర్వము పైనిక నశ వారు ఉద్యోగముల విభిన్నతమా ధానములను ఆలోచింప వలయును.

సముద్రాంతర్గత రెయిలు మార్గము

లండను, ఆగస్టు 15:—ప్రజల మందిరములో బోనగ్గా గా కట్టు చెప్పిరి. ఇంగ్లీషు భాషలు (సముద్రము) ద్వారా రెయిలు మార్గమున వేయబడుగూర్చి నావిక, పైనిక సలహా

దారులతో దొరకొనమువారు చాల బాగుగా తతో నాలోచనల సలిపిరి. ఈ యంత్రసమయమున నాపని నారంభించుట కేవల నుండదగ్గమున వా రిభిప్రాయపడిరి.

ప్రభువుల సంస్కరించుట

లండను, ఆగస్టు 16:—బోనగ్గాగారు ప్రజల మందిరములో నిట్లు జరిగిరి. ప్రభువుల సంస్కరణముల నాలోచించు సభలో 15 గురు ప్రభువులును, ప్రజలనభ్యులు 15 గురును ఉండరు. సభకు ప్రెసిడెంట్ గా రగ్రానవాధిపతిగ నుండుట.

బ్రిటిషు వైమానిక దాడి.

అమ్స్టర్డం, ఆగస్టు 16:—బ్రిటిషువారి వైమానిక దళము కో నావ్రటువద్దను జర్మను బావర్కులమీదను, అటో మొజ్జెలు పావర్కుమీదను, ఆయుధసామగ్రి శాలలమీదను బాంబుల వర్షించి విశేష నష్టముల గలిగించి సురక్షితముగ నురలివచ్చిరి.

ఓడల రాకపోకలు.

లండను, ఆగస్టు 15:—నావికాధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. గతవారమున గ్రేట్ బ్రిటను జేరిన ఓడలు 2776. ఆ ఓడల యందు బయలుదేరినవి 2965 1600 టన్నుల కెక్కుడు బయటకు పట్టు ఓడలు 14 ను, తక్కువ పట్టునవి 2 ను, మంచి వేయబడిన. 13 ఎడిలెంబడినవి. కాని వాని కేనట్లమును గలగలేదు. మూడు శేవలపట్టు పడవలు మంచి వేయబడిన.

Latest Telegrams.

[REUTER.]

LONDON, August 16.

To-night's communique from F. M. Haig says:—Allied attack on front of nine miles northward of Ypres Menin Road continued throughout day in face of strong resistance. The French on the left advanced astride. Yuygschoote Dismude Road, cleared a tongue of land between Yser Canal and Martjevaart and captured their first objectives, carried Langewarck after heavy fighting and advanced half a mile beyond and established themselves in the German trench system the day's final objective. Fierce and continuous fighting occurred on the right for the high ground northward of Menin Road. Enemy repeatedly heavily counter-attacked and pressed us back from a part of the ground won earlier. Our artillery broke up in the evening the counter-attacks in this neighbourhood. Eighteen hundred prisoners taken in this attack have already been brought in. We again made progress eastward of Looz. We have taken 396 prisoners on this front since yesterday. Our aeroplanes effectively co-operated yesterday and opened a machine gun fire on the counter-attacking troops. We brought down twelve enemy machines and drove down four three of ours are missing. Excellency work has been done to-day by aeroplanes.

Rumanians Withdrawn.

For Strategical Reasons.

LONDON, August 16.

A Wireless Russian official communique says:—Rumanians for strategical reasons withdrew in the direction of Soveja taking up a new line.

We repulsed attacks in Suchitza Valley. Germans renewed their offensive in the direction of Foonani and Russian and Rumanians retired in a northeasterly direction.

The Turks together with several thousand Kurdu they took offensive on Tuesday in the direction of Klarput. They were repulsed everywhere excepting in the region of Mount Sabbresdag. An enemy mine destroyed one of our torpedo boats in Aland Archipelago.

UNCORRECTED.

LONDON, August 16.

Last night's French communique said in Belgium our attack continued successfully our infantry broke enemy resistance west of steenbeek and progressing in conjunction with British they captured all enemy positions. 300 prisoners and considerable material were captured. Artillery on both sides has been active in regions of Laffaux and Hurtebise.

Germans set fire to St Quentin Cathedral which has been burning for several hours.

Reuters correspondent at French Head Quarters says:—Smoke and flames were seen pouring from roof of St. Quentin Cathedral yesterday evening from French observatory posts and all night great building was in flames. When day broke it was seen that massive roof had fallen in carrying with it central tower. At four this afternoon I was looking at ruined shell of ancient church. Fire was still burning and smoke was pouring out. Cathedral dates in parts from thirteenth century. Edifice contained remarkable fine stained glass windows. Enemy set fire to two villages close to St. Quentin last night.

German press professes disinclination to accept pope's proposals until full text is available but it is obvious that his step is most welcome and much ampious curia is manifested regarding attitude of allies.

Semi-official Cologne gazette says it would not be right to reject Pope's proposal. Legie prescribes that Germany should enter path indicated by pope.

Italian press hopes that voice of Pope will be accompanied by increasing allies bombardment from flanders to Trieste.

It expects that pope will now be obliged to reveal their peace terms.

Bombay

A Case of Cheating.
Accused Admitted to Bail.

POONA, August 16.

Complaint was laid to-day before Mr. Wiles, Personal Assistant to the Collector, by Rao Sahib Girdharsing Maniram of the C. I. D., in which the latter charged Rao Bahadur Ramnarayan Amarchand and Chatoorbhuj Balmukand, ex-agents of Poona Cotton and Silk Manufacturing Company, Limited with alleged cheating criminal breach of trust and preparing false balance sheets. The mill is now in liquidation, but after public examination at the instance of liquidators which took place before Mr. Percival, District Judge, last year. Mr. Percival recommended that the accused should be prosecuted. The accused as agents of the mill, it is alleged, issued false balance sheets for the year ending the 31st December 1912 by which they dishonestly misappropriated Rs. 1160 and Rs. 1230 respectively as dividends on their respective shares. They likewise received Rs. 1465 and 2931 as their commission as agents. They further disposed of Rs. 15,610 as dividends when the mill as a matter of fact was working at a loss. Charge sheets recount a number of other transactions though only the above have been selected. The Magistrate admitted the accused to bail in their own recognisances for Rs. 10,000 each and sureties for equal amounts.

Case of Melting Gold Coins.

Accused Fined.

BOMBAY, August 16.

The first prosecution under the recent notification under the Defence of India rules making melting or breaking up of current coins a penal offence came up before the Fourth Presidency Magistrate yesterday. In this case the C. I. D. charged Narandas Dalichand with melting 700 English sovereigns and 700 Russian coins, as melting of current coins has become a profitable business owing to the prevailing high prices of gold and silver. The accused pleaded innocence of the recent rules. This being the first offence the magistrate fined the accused Rs. 100.

Immoral Traffic in Women.

Accused Punished Severely.

BOMBAY, August 16.

Since the case known as Duncan Road tragedy the Bombay C. I. D. have been active in detecting extreme cases or trafficking in women for immoral purposes. The third Presidency Magistrate has just imposed an exemplary punishment on two women Hyderbibi and Nasiban. The first accused in this case is the mother of a girl who introduced her minor daughter aged 14 or 15 to the second accused who is a brother keeper, and both shared the earnings of the girl. The Magistrate in sentencing the two accused to two years rigorous imprisonment each regretted that law as it now stood did not reach the so called men of position and respectability who he was afraid were received as honourable persons in respectable families ignorant of their evil deeds. The case disclosed complicity of at least two such men. The Magistrate in his judgment suggested that provisions of section 5 (1) of the English criminal law amendment Act which are directed against persons who attempt on carnal knowledge of girls under sixteen should be incorporated in the Indian Penal Code.

Internment Day Meeting in Bombay.

BOMBAY, August 16.

The internment day meeting under the auspices of the Home Rule League to protest against the internment of Mrs. Besant, Messrs. Arundale and Wadia was held last evening at China Baug. Mr. Jambadas Dwarkadas presided. Resolutions protesting against the internments and offering the meetings deep sympathy to Mrs. Besant and her colleagues were adopted.

Bombay G. I. P. Strike.

No Appreciable Improvement.

BOMBAY, August 15.

No appreciable change is reported in the G. I. P. Railway strike situation to-day. The men as usual gathered at Chamar Baug and after receiving rations quietly dispersed. It is stated that the notice of resignations of men which went round yesterday for signature has been sent to the Agent of the Railway to which most of the strikers have affixed their signature. The strikers' solicitor in a letter to the press explains the committee that waited on the Agent, yesterday was not authorised by the strikers, were not at all in touch with them and that they had not faith in that committee. It is also added that the strikers shall not be bound by any arrangement which the committee might arrive with the Agent. The time limit fixed by the Agent for men to resume work expires to-morrow but in the view of the notice of resignation it is not probable they will turn in to-morrow.

The distribution committee who, it is believed, is spending over two thousand rupees a day for men's rations proposes to issue fresh ration tickets to-morrow.

It is stated that the Agent of G. I. P. Railway has not accepted the resignations of strikers saying they should attend work for a fortnight and then submit resignations.

United Provinces

A New Enterprise.

Series of Public Lectures for Indians.

LUCKNOW, August 16.

In accordance with the resolutions passed at the special Provincial Congress, United Provinces, held at Lucknow on the 10th August it has been decided that a series of lectures will be delivered in each important city of the United Provinces by leading public men of the country. The first lecture of the series will be delivered at Lucknow at Kichise Colaghanj, Lucknow, on Monday the 20th August. The subject of the lecture will be "Constitutional Reforms". Pandit Madan Mohan Malaviya will deliver a similar lecture at Cawnpore on the 19th August and at other important cities of the United Provinces later on.

THE GREAT WAR

Langemarck Captured by General Haig

Greatest Battle of History Raging

Pope's Peace Proposals Unfavourably Received by Allies

MR. GOKHALE'S SCHEME OF REFORMS PUBLISHED BY THE AGA KHAN

RUSSIAN IMPERIAL FAMILY DEPOSTED TO SIBERIA

PREMIER'S STIRRING SPEECH: TRIBUTE TO WORKERS

[Reuter's Agency.]

Great Britain

Indian Political Reform.

Mr. Gokhale's Scheme

Principal Points Elucidated.

LONDON, August 16.

The Aga Khan will publish here to-morrow Mr. Gokhale's scheme of political reform carefully prepared a few days before his death and entrusted to the Aga Khan with discretion to select the time of publication, it being understood that it would not be delayed beyond the close of the war.

The Reforms.

In a covering letter the Aga Khan says he believes that Mr. Gokhale would have given his views to the world at this juncture, if not indeed earlier, and he fulfils this sacred trust, believing that the Memorandum will have a beneficial effect upon Indian thought and contribute materially to the evolution of a sound progressive policy. Immediately after Mr. Gokhale's death, the Aga Khan gave a copy of the Memorandum to Lord Willingdon and copies also reached Lords Hardinge and Crewe.

Mr. Gokhale sketches his scheme of provincial autonomy, by which each province would have a Governor appointed from England with an Executive of three English and three Indian members for Home, Finance, Agriculture, and Public Works, Education, Local Self-Government, and Industries and Commerce. Indian civilians would be eligible, but no places would be reserved for them.

Provincial Governments.

The Legislature would number from 75 to 100, four-fifths to be elected by different constituencies and interests. He instances Bombay, where each district should return two members, one for the Municipalities and the other for District and Taluk Boards, City of Bombay ten members, and certain bodies in the Mofussil, one member each. There should be special representation of Mohammedans and here and there a member should be given to communities like Lingayats where they are strong. There should be no nominated non-official members except as experts. A few official members should be added by the Governor as experts or to assist in representing the Executive Council to pass all provincial legislation and its assent to be necessary for additions to or changes in provincial taxation. Its resolutions on the Budget or questions of general administration to be effective, unless vetoed by the Governor. The members of the Executive are not to depend for support on a majority of the Legislature for holding offices.

Provincial Governments to have complete control over internal administration and to have virtually independent financial powers. Revenues from provincial services, including land revenues, to belong thereto, and revenues of imperial services to belong exclusively to the Government of India. The provinces to be required to make an annual contribution to the Government of India to be fixed quinquennially. The provinces to have powers of taxation and borrowing within certain limits. The Divisional Commissionerships, except in special cases like Sind, to be abolished, while small District Councils, partly elected and partly nominated, would be associated with the Collector to whom the powers of the Commissioners would be transferred the functions of the Council being advisory at first. Village panchayats should be elected and nominated, and Municipal and Taluk Boards wholly elected, the Provincial Government having stringent powers of control.

Government of India

With regard to the Government of India, Mr. Gokhale proposes that there should be six members besides the Viceroy, two at least being Indian, for Interior, Finance, Law, Defence, Communications, and Foreign Affairs. The principle of an official majority for the Viceroy's Legislature to be continued at present with reserve power to pass legislation persistently declined by a Provincial Legislature.

The Viceregal legislature, to be termed an Assembly, should have increased opportunities of influencing the Government of India on questions connected with the army and navy (the latter to be now created) being placed on a level with other questions.

Secretary of State's Council.

The financial and other control of the Secretary of State should be largely reduced, his Council being abolished and his position steadily approximated to that of the Colonial Secretary. Commissions in the Army and

Navy to be given to Indians. German East Africa when conquered to be reserved for Indian colonization and handed over to the Government of India.

The Aga Khan's Explanation.

The Aga Khan explains that Mr. Gokhale's personal preference for direct election to Provincial Legislatures was strong but fearing considerable opposition from officials he refrained from urging it being reluctant to raise controversy by insisting on a non-vital point. The Aga is glad to know that there is now a tendency on the part of the Indian Civil Service to welcome direct elections and such a system can be applied to Mr. Gokhale's constructive scheme. With regard to financial devolution Mr. Gokhale recognised that Bengal with a permanent settlement might be confronted with the difficulties of adjustment, but he looked to an autonomous presidency to find a solution expedient, such as death duties or an enhanced income-tax.

Press Comments.

The 'Times' says that Mr. Gokhale's deathbed advice is a valuable statement deserving earnest attention. The principles which he defended are all essentially those which must guide any coming changes in the Policy regarding India.

The 'Manchester Guardian' thinks it certain that, before reaching any decision on the question of reform in India, the Imperial Government must consider very carefully the claims of Indian schemes which do not come with so much authority as that of Mr. Gokhale.

Lord Sydenham's Views.

Lord Sydenham in a letter to the 'Times' welcomes Lord Islington's adhesion to the policy of decentralisation. He cordially agrees that there should be a policy of self-government beginning with the village panchayat system, but regards much of Lord Islington's address with grave misgiving. He declares that his description of the Government of India as a vast bureaucracy is a misuse of language, borrowed from the vocabulary of a small section which employs the term for purposes of opprobrium. He says it is impossible that the Legislative Council should be responsible for the policy. Responsibility must rest on the Government of India. The masses in India will for many years to come hold us responsible for all that happens, and to assume that we could disclaim responsibility when troubles arose would be to ignore our duty and court disaster. Lord Sydenham says widespread alarm has been caused among thoughtful Indians by the demands of Indian Maximalists, involving the assumption of all political power by a little oligarchy. The problem for us is, firstly, to break up the most highly centralised system of Government that ever existed. Secondly, to ensure that real not the sectional opinion shall have full expression, and that we shall not be deprived of the counsels of Indians who are working to build up the country and promote social changes which alone can make nationhood possible. The weakening of British rule in India would lead to the most disastrous anarchy. We cannot divest ourselves of our duty or responsibility towards the vast masses of India, whose welfare must be our only object. If the realities of the situation are ignored or misunderstood, danger is certain.

THE POPE AND PEACE.

NOTE TO BELLIGERENTS.

APPEAL FOR RECONCILIATION

Restoration of Occupied Territories and Colonies

LONDON, August 14.

ROME.—The Pope's proposals suggest disarmament and the formation of a Supreme Court of arbitration for the solution of future conflicts between nations; no annexations and no indemnities, except in particular cases, as for instance Belgium and some French and Serbian regions which have been more severely damaged. The Pope proposes the solution of the Alsace-Lorraine, Trentino and Trieste questions according to the aspirations of the peoples compatible with the general situation, and proposes the restoration of the 'Ancient Kingdom of Poland' and the return of Belgium and the occupied French departments in exchange for German colonies. Finally, he proposes the liberty of the seas. The Pope cites statements recently made by the leaders of the belligerent Governments to prove that their views are not so irreconcilable as is believed.

The Text on the Note.

The text of the Papal Note addressed to the heads of the belligerent peoples is published. It is prefaced by the statement that His Holiness's aim since his accession

TELEGRAMS.

has been to observe absolute neutrality, and concurrently to do everything in his power to hasten the end of the war. He states that he has not ceased during three painful years to exhort the belligerent Peoples and Governments to resume fraternal relationship. Although everything has been done to attain that object without publicity. His Holiness refers to the lack of success of his previous appeal for peace, since when the war has become more cruel, extending on land and sea and even in the air, and defenceless cities, quiet villages, and innocent inhabitants have been stricken with desolation and death. The Note emphasises the multiplied and aggravated sufferings if the war continues, perhaps for years, and queries: "Must the world become the field of death and Europe speed to the abyss and lend a hand for her own suicide?" Therefore a sense of supreme duty as the Father of the Faithful, always solicitous for his children imploring his intervention, as well as the voice of humanity and reason, impel him to renew his pressing appeal for peace.

Concrete and Practical Proposals.

But, in order not to confine himself longer to general terms as previously, he now submits more concrete and more practical proposals, and invites the belligerent Governments to deliberate the following points, which seem to form the basis of a fair and lasting peace. Primarily, the fundamental point ought to be the substitution of the military Force of Arms by the moral Force of Right, whence an agreement could be reached for the simultaneous reciprocal reduction of armaments according to rules and guarantees to the degree only necessary for the maintenance of public order in each State, and then the establishment of arbitration, providing for concerted action, with penalties against the State refusing to submit international questions thereto or accept its decisions. The Note proceeds to express the view that, once the supremacy of right has been thus established, rules could be fixed, assuring real liberty and freedom of the seas, thus eliminating numerous causes of dispute and opening to all new sources of prosperity and progress. His Holiness sees no other means of solving the question of reparation and the payment of war costs than a complete mutual liquidation as the general principle.

Territorial Questions.

He refers in this connection to the immense benefits from disarmament and says: It is besides incomprehensible that the carnage can continue for economic reasons. Peaceful agreements are impossible without reciprocal restitution of occupied territories, consequently Germany should evacuate Belgium, guaranteeing her unhampered independence and also French territory. The other group of belligerents should restore the German colonies. With regard to territorial questions such as those between Italy and Austria and Germany and France, the Note expresses the hope that the opposing nations will examine matters in a conciliatory spirit, taking into consideration the aspirations of the people as far as possible and co-ordinating special interests for the general good of human society. The same spirit of Equity and Justice should animate the examination of other territorial and political questions, particularly those relating to Armenia and the Balkan States and the territories comprising the old Kingdom of Poland. The noble historic traditions and the long sufferings of the latter, especially in the present war, should arouse the nations' sympathies. The Note believes that the acceptance of the foregoing leading points would prevent the recurrence of quarrels and prepare the solution of the economic question. It concludes with an earnest and prayerful appeal to the nations to turn a favourable ear to the common action.

Cardinal Gasparri, in a covering letter to the Note, asks King George to convey copies to the President of France and the United States, and to the King of Italy, in consequence of the absence of diplomatic relations.

Cold Reception by the Press.

The papers give a very cold reception to the Pope's proposals which are regarded as the result of the action of Austria, prompted by Germany, who is endeavouring to make the most of her advance in the east for bargaining. It is felt that no course but rejection is open to the Allies, unless they are prepared to throw away their future. The indications point to Germany, having failed to secure peace through the Socialists, is now trying through the Catholics. It is emphasised that the Allies' terms are quite incompatible with the Vatican proposals, and there is not the slightest prospect that the Allies will accept them.

Public Opinion Unfavourable.

The Pope's proposals are the topic of the moment. An interesting fact is that the covering letter addressed to King George asks His Majesty to transmit the note to France, America, and the nations friendly to the Allies. The opinions of the papers are unchanged that the proposals are absolutely unacceptable as they mean merely a German peace.

Statement of Allied Terms Suggested.

Commenting on the Pope's Note, the 'Westminster Gazette' recommends the Government to consider what it would like to achieve as the result of the war. Then, putting aside prepossessions, consider how much achievement is likely to cost, and next consider, not whether the Pope's proposals are inspired by Germany or acceptable as final terms, but whether they afford a basis of negotiation with the prospect of securing the necessary minimum required by the Allies. If this question be answered in the negative, the Allies should announce what is the necessary minimum, so that the world shall not think, as Germany desires the world to think, that we are persisting in the war for aims which we could not and dare not avow.

Opinion in the United States.

WASHINGTON.—It is unofficially stated that the Pope's proposals include suggestions for the reduction of armaments and the abolition of all retaliatory economic conflicts. It is believed that the Pope has declared that the injuries suffered by all the belligerents are so great that no reparation is possible except the return of territory. It is already evident that the proposals have fallen on deaf ears in Washington, where diplomatic circles regard them as inspired by Germany with the object of splitting the Allies in the discussion of their war aims.

TELEGRAMS.

The Vatican Optimistic.

ROME. The Vatican is very optimistic over the new peace initiative. It is affirmed that the Pontiff has been assured that no Government will absolutely refuse to discuss the Note.

Labour and the War.

Stirring Speech by the Premier.

LONDON, August 16. Speaking at a luncheon given by the Liberal War Committee to Mr. Holman, Premier of New South Wales, in the House of Commons to-day Mr. Lloyd George said:—We must not forget that the progress we have made in the war, the mile after mile which we have beaten the enemy back, is due not only to the valour of the soldiers but to the energy of the workers which has given us superiority in munitions and equipment. All honour to the workers. We are fighting for the victory of democracy over aggression and all other things wrapped up in the party programmes will be unattainable unless we win. Under the constitution no other section of the community has as large an interest in the victory of the Allies as the workers. Nothing in the programme of labour will be achievable if the Allies are beaten. There is room for nationhood within the British Empire and it is this Federation of free peoples that is presenting such a formidable obstacle to the aggressive aims of German militarism. The military position we now hold is largely due to the skill and industry of workmen in factories. Every victory in the field is a victory for the workers also. We must not forget the unparalleled way in which all the Dominions have voluntarily come to the aid of the Mother Country. The strength of the Empire is due to the sense of kinship, fraternity, and goodwill.

Tribute to the Dominions.

Mr. Walter Long said that Mr. Holman was among the first Dominion representatives to preach the doctrine of "Empire First and the traditions of a life-time second" to the successful prosecution of the war. We could regard with confidence the future burden of the Empire as long as we had people in the Dominions like Mr. Holman and the people he represented.

Change of War Methods Advocated.

Mr. Holman, in the course of a bold speech, advocated closer relations between the workers and the Government in order to avoid misunderstandings, and said that the time had arrived when we should strike the balance between achievements like Messines and the wealth and labour thereby involved. Has not the time arrived, he asked, when frontal attacks should give way to other methods. We must enter upon the policy of unceasing creation, on the most scientific methods, and develop aeroplanes in such numbers as to destroy enemy communications and compel surrenders in bulk.

Premier and the War.

An Important Statement.

LONDON, August 16. The House of Commons meets at noon before the adjournment when Mr. Lloyd George will make an important pronouncement on the war. Mr. Asquith will follow him.

Kaiser's Hatred of England.

LONDON, August 16. The chief interest hitherto in Mr. Gerard's revelations in the "Daily Telegraph" is the light they throw on the character of the Kaiser. When Mr. Gerard protested against submarinism, the Kaiser always asked why the United States did not break the British blockade. Once he declared that, before he would allow his family to starve, he would blow up Windsor Castle and the whole English Royal Family. He always wanted the United States to do something against England, when Mr. Gerard protested against any German violation of International Law. On one such occasion Mr. Gerard retorted:—"If two men entered my grounds and one stepped on the flowerbeds and the other killed my sister, I should probably first pursue the murderer." The Kaiser remained unaffected by such argument.

Arrangements to Protect Hospitalships.

Agreement With the Enemy.

LONDON, August 16. In the Commons Lord Robert Cecil confirmed the arrangement between the British, French and Spanish governments regarding the safe conduct of hospitalships provided that Spanish Naval Officers were on board. He hoped that it would end the enemy attacks on hospital ships but definite assurance from Germany had not yet been read. The names and full particulars of identifications of all British Hospital Ships were communicated to enemy prior to their employment as Hospital Ships in accordance with the Hague convention. Lord Robert Cecil believed that the suggestion for the new arrangement comes from the British.

Mesopotamia Muddle.

How to Proceed Against Blameworthy Officers.

LONDON, August 17. Mr. Macpherson stated that it must not be assumed that the proceedings in case of Officers blamed in Mesopotamia would be by Court Martial. The Army Council must consider the written explanations of Officers before deciding on further action.

Channel Tunnel.

Impossible to Proceed with it.

LONDON, August 16. In the House of Commons Mr. Bonar Law stated that the Cabinet had very carefully considered the question of the Channel Tunnel in consultation with their Naval and military advisers and were still of opinion that it was impracticable to proceed with it in war time.

Enemy Action on Merchantmen.

Total Loss of Life.

LAHORE, August 16. LONDON, August 15th.—Mr. Roberts replying to Commander Bellairs stated that the lives lost owing to enemy action against Merchantmen from the beginning of war to 30th June totalled 3828 passengers and 5920 sailors. (C. and M. Gazette).

Labour Conference.

Premier's Letter not Known.

LAHORE, August 16. LONDON, August 15th.—The Secretary of Mines Federation is reported to have said that the Labour Conference would have voted differently had the facts given in the Premier's letter been known.—(C. & M. Gazette).

Diluting Labour on Private Work.

Clauses Abandoned.

LAHORE, August 16. LONDON, August 15th.—Mr. Churchill announced in the House of Commons the abandonment of clauses in Munitions Bill authorising the diluting of labour on private work.—(C. & M. G. Cable).

Reforming the Lords.

Lord Bryce to be Chairman of Conference.

LONDON, August 16. Mr. Bonar Law stated that the conference on the reform of the Lords would consist of fifteen Peers, and fifteen Members of the House of Commons and that Lord Bryce would be chairman.

Russia

Imperial Family Sent to Siberia.

For Political and Military Reasons.

LONDON, August 16. PETROGRAD.—The Tsar and family have been secretly removed from Tsarkooselo to a destination to be announced later. Complete secrecy shrouded the removal of the Imperial Family which was resolved on in the middle of July upon political and military grounds by the Provincial Government without consultation with the Council of Workers' and Soldiers' Delegates. The Government took every precaution to ensure their safe removal.

PETROGRAD.—The "Bourse Gazette" states that the Imperial Family have been sent to Siberia by a special train, accompanied by two members of the Government and military guards. It appears that the Committees of the Workmen's and Soldiers' Delegates insisted on the removal of the ex-Tsar, the Tsaritsa, and the Tsarevitch from Tsarkooselo to a more remote part of Russia. The daughters were given the choice of remaining in Petrograd, but they elected to accompany their parents.

20,000 Russians Join British Army.

LAHORE, August 16. LONDON, August 15th.—It is stated that from ten to fifteen thousand Russian subjects have registered here for service in the Russian army while 20,000 have elected to join the British Army.—(C. & M. G. Cable).

Germany

Two Meatless Weeks.

In Germany per Month.

LAHORE, August 16. LONDON, August 15th.—The "Vorwärts Zeitung" states: Two meatless weeks monthly will be enforced throughout the German Empire from the beginning of September. (C. & M. Gazette).

Thefts of Copper for Suffering Germans.

LAHORE, August 16. LONDON, August 15th.—Extensive thefts of copper telephone wire have occurred in Switzerland and it is assumed that the metal is intended for smuggling into Germany.—(C. & M. G. Cable).

Unrest in Germany.

Workers Incited to Strike.

LONDON, August 16. AMSTERDAM.—Handbills are being circulated in German munitions factories inciting the workers to strike. A semi-official communication hopes the workers will refuse to listen to such incitements.

Turkey and the Entente.

Project of a Separate Peace.

LONDON, August 16. AMSTERDAM.—The "Handelsblad" learns that discussions have been taking place for some time at Lausanne between representatives of Turkey and the Entente with a view to a separate peace.

Norway

German Espionage in Norway.

LAHORE, August 16. LONDON, August 15th.—The "Copenhagen Tidens Tegn" states that the investigation in Norway into the bomb plot has finished and action has been taken against seven Finns and two Germans who are said to have been paid by German espionage headquarters at Stockholm. They will be accused of espionage and also of bringing explosives from Germany.—(C. and M. Gazette).

China

CHINA'S WAR PROCLAMATION.

LONDON, August 16. PEKING. The Government in its war proclamation says: We want to secure respect for international law and protect the lives of our people.

America

A New Loan for the Allies.

LONDON, August 15. Congress will shortly authorize a new loan of four billion dollars to the Allies.

Egypt

The Mecca Pilgrimage.

Conditions for Joining.

ALLAHABAD, August 16. The "Pioneer's" Cairo correspondent writes:—In connection with the Mecca pilgrimage the Egyptian Government has now issued a circular laying down the conditions under which the Egyptian Moslems will be allowed to take part therein. In the first place the Holy Carpet ceremony, at which 'Kiswa' is handed over to its escort is to take place on the 8th September and the caravan is to leave Suiz for Jeddah on the 12th September. Secondly, owing to difficulties of transport, accommodation can be secured for only one thousand Egyptian pilgrims in addition to the escort.

Submarinism

Submarinism.

Vessels Lost.

LONDON, August 16. During the week ending 12th August the arrivals at French ports numbered 1010 and sailings 1028. One vessel over and 3 under 1600 tons were sunk and 5 were unsuccessfully attacked.

Italian Sea Traffic and Losses.

LONDON, August 16. ROME.—During the week ended August 12th, 550 merchantmen arrived at Italian ports and 509 sailed. Six steamers and five sailing ships were sunk. Only one sailing-ship was over one hundred tons.

Aerial Warfare

British Air Raid on German Military Points.

LONDON, August 15. AMSTERDAM.—British Air Squadron bombed German Barracks, Automobile Park, and Munition Sheds at Courtrai on Tuesday causing enormous damage. The squadron returned safely.

British Front

Further Graphic Details.

Canadians Splendid Attack.

LONDON, August 16. Reuter's correspondent at Headquarters, wiring this afternoon says:—General Currie's splendid Canadian troops by their splendid attack this morning added a brilliant page to the history of the war. It adds the lustre to the Canadian victory to learn that the Germans were completely ready for the battle and in no way surprised. An Officer prisoner states that they were told the attack would be delivered within the half-hour of its actual development in many places and were awaiting it. The enemy put down a barrage within two minutes of the opening bombardment. The night was very dark and stormy, but the rain ceased just before the time for jumping off. Nothing indicated that anything abnormal was contemplated, till the battle opened. Then suddenly the artillery began a shower of oil drums which went rolling over in convolutions of pink flame into the midst of the enemy positions and the creeping barrage roared forth a perfect cataclysm of sound. The infantry began to advance at 4.25. The fighting included the taking of Hill 70, Cite St. Laurent, and Cite St. Enille. The resistance upon Hill 70 was not very great, although, beyond, the Germans fought stubbornly. The southern part of the attack also met with comparatively little resistance and through the smoke of the barrage the Canadians could see the Huns fleeing. When they did stop it was principally for the purpose of surrendering. The enemy was completely demoralised by the cascade of fire which lit up in vaporous folds as the oil drums omitted their contents. A very large proportion of the captives are mere boys, which testifies to the serious problem which the man power question in Germany is presenting. The first phase had consisted of a sweep south-eastward from Bois Hugo to the outskirts of Lens, and it developed with great success; the second phase involves the continuation of the south-easterly movement accompanied by heavy pressure further south. The struggle here continues and has extended southwards. The correspondent pays a tribute to the fine spirit of the Canadians, who, in their own phrase, "Have their tails in the air". All are confident that they have beat the Boche. The scene of some of the sharpest fighting has been from the railway embankment north of Cite St. Laurent, from which the boiling-oil treatment cleared the Huns to the point seven hundred yards to the south. The German airmen have been more venturesome than usual, but our machines have been chasing them everywhere over the battle-ground. Tanks have not been used, the battle ground being unsuitable.

All British Objectives Gained.

Last night's communique from F.-M. Sir Douglas Haig says: The Canadians this morning stormed positions south-eastward and eastward of Loos on a front of two miles and carried the formidable defences of Hill 70, which, since September 1915, when it resisted our attacks.

TELEGRAMS.

has been strengthened by every device. After storming the first trench system on the whole front, we advanced as far as the western defences of Cite St. Auguste, penetrating to a depth of a mile and took possession of Cite St. Elizabeth, Cite St. Emille, Cite St. Laurent, Bois Rase and the western half of Bois Hugo. We captured all our objectives. Our casualties were slight. We repulsed five counter-attacks, one of which was carried out by the Prussian Guards. The enemy's losses were heavy and 282 prisoners have already reached the collecting stations. We completely repulsed an attack in the neighbourhood of the Pilkem-Langemarek Road. We brought down nine German aeroplanes and drove down five seven of ours are missing, two of which were overtaken by a violent storm.

Infantry Fighting in Progress.

A German wireless communique says:—Infantry engagements are proceeding north-ward of Lens and eastward of Cerny-en-Laonnois.

Capture of Hill 70.

Miners' Dwellings Converted into Strong Fortresses.

LONDON, August 16. Yesterday's advance marks considerably a step toward the capture of Lens which the Germans are resisting with the utmost determination. Hill 70 will be remembered for the famous advance of the London regiment in 1915 who went forward dribbling football.

The word "Cite" frequently mentioned in fighting round Lens designates outlying blocks of miners' dwellings all of which have been converted into veritable fortresses each forming part of a network of defences of Lens. The capture of the Hill "70" was immediately followed by the evacuation of some of the German strongholds but the garrison is still fighting fiercely in some parts of the outer defences north and west of the city which is the hardest nut to crack but the crackers are gradually closing.

Langemarek Captured.

Great Battle Proceeding.

LONDON, August 16. Mr. Lloyd George announces that General Haig this morning captured Langemarek taking 1200 prisoners and five guns.

Reuter's correspondent at headquarters wires:—At 4-45 this morning the British and the French renewed offensive in Flanders attacking from the region opposite the famous Polygone-De-Zonnebeke in the south to the left of the French positions in the north. Heavy gunfiring throughout the night swelled to great intensity as the time for launching the assault drew near. The weather save for a light shower was tolerably clear. By the way our men are laughingly predicting the end of the Hun, luck in matter of weather since the other day we captured one of the meteorological experts of the German army. It is too early yet to gather reliable details of fighting. That battle will be desperately contested is assured by the great strength of reserves thrown into this portion of Rupprecht's group.

Ten Counter-Attacks Beaten Off.

Between early morning and ten last night the Canadians beat off no fewer than ten German counter-attacks and still retained the whole of the captured ground. An enemy's reserves had to advance over the open ground they suffered heavy casualties. Perhaps the most terrible experience was that of the Fourth Prussian Guard who seem to have been specially retained as a counter-attacking force.

Heavy Fighting on Lens Front.

LONDON, August 16. In this afternoon's communique F. M. Haig says:—The Allies this morning again attacked on a wide front east and north of Ypres. Heavy fighting ensued. We are making progress at all points in spite of stubborn resistance. We repulsed three more counter-attacks last night against new positions on Lens battle front. Our artillery broke up concentration near Cite St. Auguste.

A German Division Annihilated.

They moved forward late in the afternoon to assemble for an attack. The ground was swept by our artillery. They actually came in battalions marching in fours. Our machineguns also did terrible work amongst them. Although the division marched on, the men never seemed to get near our line. Meanwhile corpses were piling up in an appalling manner. These Prussians certainly marched to their death like soldiers and when they are last halted and retired there was no little left of the division that it may truly be said that they were virtually annihilated. Our own casualties till last night were light considering the character of fighting. Enemy's artillery has been intense and has been directed by his aeroplanes which have been more than usually adventurous.

Signals of Distress.

Coloured balls and signallights have been soaring and bursting in the regular firework display throughout the day. The bulk of these signals of distress have come from Germans.

French Front

German Activity in France.

Never-Ceasing Battle on Aisne Ridge.

Meaning of Widely Dispersed Attacks.

LONDON, August 16. Reuter's correspondent at the French headquarters, wiring on the 14th inst. says: It is noteworthy that, despite the tremendous activity of guns in other sectors on the Franco-British front and on both banks of the Meuse, there is no sign of relaxation of the enemy's effort north of the Aisne. The battle on the Chemin-des-Dames has continued without intermission since April 16th, and it seems to be the cardinal principle of German strategy never to let it flag. The enemy has lately

trebled his artillery power in this region and brought guns of the heaviest calibre into play. Never a day passes without fighting on the Chemin-des-Dames. This month half-a-dozen enemy attacks have been beaten off with serious loss. Elsewhere on the French front the Germans are showing activity which can only be explained by a nervous desire to pierce the veil which conceals the immediate intentions of the French by getting into our trenches if only for a movement to see what is going on behind. During the past fortnight there have been attacks at St. Quentin and in Champagne, and numerous attacks or attempted attacks on both banks of the Meuse, notably at Avocourt Wood on the left bank, and Caurieres Wood, on the right, towards Mihiel, and in Alsace, all of which were doubtless prompted by a desire for knowledge rather than the hope of permanent gain. In estimating the causes of German activity on this front the need of "successes" to impress the enemy's own public opinion is a factor which must be remembered.

German Account of the Situation.

A German wireless communique says:—Strong Allied enemy attacks in the western theatre are being prepared. There is increased cannonading on the Aisne front in western Champagne and northward of Verdun. The French have brought up strong forces at Verdun, especially artillery.

The Greatest Battle in All History.

Germans Fully Alive of Western Menace.

LONDON, August 16. This afternoon's French communique says:—In Belgium after thorough and violent artillery preparation we attacked at dawn in conjunction with the British army on our right. Infantry with superb courage assaulted enemy positions on both sides of Steenstraete-Dixmude Road carrying all objectives. We crossed Steenbeek progressing on the right bank in contact with the British. Vigorous attack south of Ailles carried a solid enemy trench system on a front of a kilometre. Four enemy counter-attacks were easily repulsed. Hitherto 120 prisoners have been taken. During our attack on Ailles Hurtebise sector our aeroplanes flying low despite bad weather accompanied the infantry and opened machine-gun fire on enemy dugouts and reserves.

The latest British stroke is clearly a part of one great offensive constituting probably the greatest battle in all history. Comment in both London and Paris is restrained. It is realised that an immense task confronts the allies of ousting Germans from Belgium and France and there is disposition to await developments calmly and with confidence. There is evidence that the German General Staff does not think that the full strength of offensive has even yet developed. German newspapers are fully alive to the western menace. Latest comment shows that they have probably been instructed to prepare the people for certain possibilities.

The Threefold Offensive.

The semi official correspondent of the "Roelnsche Volkszeitung" says:—Worst hardships and heaviest hours are about to come as the British and the French are making threefold offensive. He warns people to prepare for grave difficulties and says that all hopes centre on Field Marshall von Hindenburg.

Artillery Duels on French Front.

Last night's French communique reported artillery duels in Belgium to the north of the Aisne in Champagne on both banks of the Meuse, and in Upper Alsace.

Rumanian Front

THE GERMAN OFFENSIVE.

its Failing Momentum.

Importance of Allies' Success.

ALLAHABAD, August 16. LONDON, August 15th.—The only serious offensive excluding counter-attacks made by the enemy this year has been the thrust against the disorganised Russians where they are operating with the Rumanians. If carried far enough it might be as valuable to them as regards the capture of cereals as was the invasion of Rumania a year ago, but it is already evident that the effort is losing momentum as these drives always do. Apart from the capture of crops, the Germans' chief object was to isolate fractions of the Russian army and make an important capture. In this they so far have failed conspicuously. They have placed one important Railway in jeopardy and if they could take Adjuda, it would have so damaged our allies' communications as to compel further retreat. This is doubtless what M. Marcel Hutin means when states that to avoid a general retreat on the Sereth the Russo-Rumanians must deliver a victorious counter-offensive. But this was apparently before success in the Ocna-Crozhti region. This was quite a valuable local operation, suggesting that the over-running of Moldavia will probably be prevented, but Russia's general policy is a long defence until all the units shall have been reorganised. General Korniloff says unity is assured in the long run. ("Pioneer.")

Germany Thinking of Suspending Eastern Offensive.

Owing to Western Pressure.

LONDON, August 15th.—The Swiss newspapers publish a report from Vienna that a special meeting at headquarters has decided to suspend the eastern offensive owing to the men and material required for it and to the anxiety regarding the situation on the western front. ("C. & M. G. Cable.")

Italian Front

Enemy Aerial Attack.

Venice Arsenal Bombed.

LONDON, August 16. An Austrian communique says:—As a reprisal for the aerial attack on Pola numerous aeroplanes attacked the Marine Arsenal at Venice and successfully dropped four tons of bombs. Good hits and conflagrations were observed. Three machines are missing.

INDIAN TELEGRAMS.

From Our Own Correspondents

By Wire.

Simla

The Secondary Education Conference.

The Agenda Published.

SIMLA, August 16. The Conference of Secondary Education will be held in Simla on the 20th instant of which the following in the Agenda:—In discussing the teaching of English and the medium of instruction there are two widely different points of view. There are some who would wish to see instruction in certain subjects carried out through the medium of the Vernacular even to a very high standard and there are others who would introduce the teaching of English freely in primary schools and at every stage. It is recognised that under certain circumstances some instruction in vernacular may be desirable in even University courses and of English in the early stages of primary schools. The present purpose, however, is to leave such cases out of consideration as far as possible and to confine attention to the teaching of English in Secondary schools and to the medium of instruction in those schools. The object in view, therefore is to see how for a modification in the permanent system may be effected so that pupils may (a) obtain a grasp of the subjects which they are taught and (b) complete their Secondary course with more competent knowledge of English language than at present.

The first essential therefore is to understand the present position which varies in several provinces. It may generally be said that a boy in an English vernacular school begins to learn English as a language between the ages of eight and ten and is taught all or most subjects through the medium of English language from about the age of 13, some three or four years before the University course begins. (See the diagram opposite page 71 of the last Quinquennial Review of Education in India). Those actively engaged with the administration and work of teaching therefore will be invited to explain the working of the system obtaining in their provinces and to point out (a) the stage when the pupil begins to learn English as a language, (b) the stage when the pupil begins to receive instruction through the medium of English, (c) and whether the medium of English is introduced gradually or not.

(a) At what period in the pupil's career should English be taught as a language? Is it better for him from the point of view of his ultimate mastery over the language to start its study at an early age or only to receive such instruction after he has been well grounded in a vernacular? (b) Do the younger pupils gain satisfactory knowledge of English by their instruction through the medium of that language or do they merely gain a smattering of incorrect and unidiomatic English? (c) What is the general experience of those boys who have passed through the vernacular middle course and then studied English? How have such boys distinguished themselves in the matter of English in competition with those who have studied from an earlier period through the medium of English? (d) By what methods should the teaching of English be conducted? Does the present system attach much importance to the knowledge of English literature as against the necessity of learning to speak and write English language correctly? Should teaching in the early stages be entirely oral or not?

(a) To what extent does instruction through the medium of foreign language (1) hamper pupils in the acquisition of knowledge crushing their independence and originality of thought and instilling in them the necessity of cram as the only means to learning (2) impose burden on teachers, (3) tend to the impoverishment of vernacular? (b) Do the pupils vernacular middle schools as a rule acquire better knowledge and grasp of ordinary school subjects than those of similar age who have been instructed through the medium of English? (c) Are comparative paucity of suitable text books in vernacular and deficiency of vernaculars in technical nomenclature and multiplicity of vernaculars insuperable objections to extending the use of vernaculars as the medium of instruction? (d) Should English be introduced as a medium of instruction gradually or not? If so at what period and in what degree should be introduced? (e) To what extent is it advisable to examine students in certain subjects at the end of their schools career in the vernacular? Have any experiments been made in this direction and if so to what extent have they been successful?

BRIEF TELEGRAMS.

The Allahabad High Court has reduced the sentence of imprisonment to six months passed on Beni boat contractor, for causing the death of several passengers on his boat, which sank in the Ganges, due to overcrowding.

The people of Samthar state have contributed to the Viceroy's War Gift Fund a sum of Rs. 10,500 which has been gratefully accepted by His Excellency.

The Burma Government have received a number of objections to the proposed grant to Jamal Bros. and Co. to acquire soap and specified areas in Burma for the manufacture of Alkali.

The Inspector of Schools, Mandalay Circle, in a circular letter says the total subscription to the war Loan certificates paid by school children and teachers in Mandalay educational circle amounts to Rs. 39,872-8. All subscriptions were optional and the total reflects credit on the schools concerned.

The Director of Public Instruction Madras has rescinded the order prohibiting European schools from preparing pupils for the Cambridge Local Examinations and has now ruled that such schools may continue to prepare pupils for the Cambridge Examinations.

1997-1998

వక్రశుల్కము క్రిమక్రమముగ కఠినతన మగు నమ
స్య పరిణమించుచున్నది. ఈ దుర్బలాచారము హిందూజాతము
దంతటను వ్యాపించుచున్నది. హిందూశాస్త్రానుసరణముగ
వివాహము చుటవిషయకము. సత్సంతానమును బడసిన గాని,
పుణ్యలోకప్రాప్తి కలుగదనియు, అందులకే వివాహ మవసర
మనియు హిందువుల అభిప్రాయము. ఇట్టి ఆధ్యాత్మికస్వభా
వము గల వివాహబంధము శుల్కమాలమున నాధిభౌతిక
మై పరిణమించుచున్నది. ఇట్టి వివాహములను “అనురవివాహ
ములు” అని శాస్త్రములు నడుపుచున్నవి. ఇంట్టికి క్రొత్తకో
డలు వచ్చినపుడు గృహలక్ష్మీగులె నామెను భావించి నన్నా
నించుట చున నిధి. కా ని ఆ మె ను న యిం టి కి
వచ్చుటకు బూర్వ మామె తలిదండ్రులను దాక్షిన్యమున ముం
చుట అన్యాయము స్నేహలతయొక్క గతి చునహృదయము
లను నీరు చేయుచున్నది కావున, ఇకనైన చునభౌతిక కట్టి
దుర్బల్య సంభవించుపండుగ వర్తించుట మనక నవ్వము.

కమలామణిలేఖలు

వెల 10 అ.] పూర్వగుచ్ఛము - తయారైనది. [వీ. పీ. ద్వారా 12 అ.]

ప్రతులు వీ. పీ. ఖర్చు సహా, రూ. 2-2-0.

వెల 10 అ.] ఉత్తర గుచ్ఛము - ముద్రణలో నున్నది. [వీ. పీ. ద్వారా 12 అ.]

ఉత్తర గుచ్ఛము కొద్ది కాలములోనే వెలువడగలదు. ఈ లోపల పూర్వగుచ్ఛమును మఱి మఱి చదివి అందుగల పొందికలు, రసవంతములగు పట్టు, విశేషార్థములు, మున్నగువానిని బుద్ధిమంతులు గ్రహించి ఆనందింతురుగాక. నమలిన కొలది బయలుపడునట్టి రుచి వట్టిమాటలచే వర్ణించి తెలుపుట సాధ్యము కాదుగదా! ఈ పూర్వగుచ్ఛమును నెమ్మదిగా చదివి సారమును సంపూర్ణముగ గ్రహించినవారి హృదయములు ఉత్తర గుచ్ఛమునకై తత్తరపడుచుండుట నిస్సందేహము. ఆంగ్లేయ భాషలో దొరలును మన వారునుగూడ లక్షలకొలది జనులు చదివి స్లాఘించిన యీ లేఖలవలన యానందమును ఆంధ్రలోకమందెల్లడల వ్యాపింపజేయుట మహాపాపకారము గావున, ఈక్రింది యేర్పాటు చేయబడినది. ఏమనగా—

ఒకటేమార్చి 5 ప్రతులు పూర్వగుచ్ఛము తెప్పించుకొని వీ. పీ. ఖర్చు సహా రూ. 2-2-0. లు చెల్లించువారికి ఉత్తర గుచ్ఛము తయారైన వెంటనే 1 ప్రతి

బహుమానముగా

పంపుచున్నాము. మఱియు, తప్పక చేరుటకై పోస్టేజి నైతము భరించి బంగీద్వారా పంపుచున్నాము.

పూర్వగుచ్ఛమును వీ. పీ. గా పంపుమన్నారా? ఎన్ని ప్రతులు?

వికొరియా డిపో - మైలాపూరు - మద్రాసు.

క్రికేటులైన గోపాలకృష్ణ గోకలేగారి చక్కని

రంగుల చిత్ర పటము

ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

వి. పీ. ఖర్చుల ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము.

పోస్టు బాక్సు 212, మద్రాసు.

శారదాంబ

ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము.

సంఘదురాచార సంస్కరణమునకు మార్గమిందుజూపబడినది. అందరును జదివి తీరవలయును. వెల 4 అగాలు. పోస్టేజి వేరు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

బాధాపీడితులకు వరము: బహుదేశ నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

ఆపరిశుభ్రపు రక్తమువలన జనించు జాడ్యములకు కిరీటుమువంటి వుండు. కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను శుద్ధింప, ప్రాతనిశ్చలము అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

వనోపధిసారసవరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను పథ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను నాగొట్టును. కీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యసంబంధమును నోవ్వలను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరారోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులవర కుండుటకు 4 ఔన్సుల బుడ్డిలో అమ్మబడును.

ప్రాప్తిటను:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144 No 2 BOMBAY.

వికభాషాలిపి ప్రశంస

ఇది కెన్సులకంటి అప్పారాయ విరచితము.

వెల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ఆదిపచ్చికాన లేక జున్ను

తులం 1 కి రూ. 3-8-0

కస్తూరి	తులం 1 కి రూ. 30-0-0
రసభస్మము	తులం 1-కి 0-10-0
కుంకుమపువ్వు	తులం 1-కి 2-0-0
పచ్చకర్పూరం	" ... 2-0-0
బాలామృతము	సీసా 1-కి ... 0-12-0
తాంబూలమూత్రము, సువాసన గా ముండును	50-కి 0-8-0
అమృతాంజనం డిస్కో.	109, ఫోరోడ్డు, బొంబాయి, 7, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయోస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడిపాలు - శామ్మలకార్డులు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము. కాటలాగు కావలెనా? (592)

బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

మంచిగుణము గల శాస్త్రీయాషధములు

బృహత్ మంజుష్టాదిక్వఢ

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.
1/2 పౌను సీసా రూ 0-12-0.

చంద్రవభ గుటి

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ పనిచేయును. తులం 1-కి రూ 1-0-0.

వాసవలేహము

దగ్ధులకు మంచిమందు.

1/2 పౌను సీసా రూ 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయభాషలో జరుపవలయును.

జాండు ఫార్మ్యూటికల్

వర్షా

ఆయుర్వేద యాషధముల జేయువారు

బొంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.

శాకభక్షణము

భరతఖండనానుల మగు మన మార్గములు అంశజాలము; "అహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి నెఱిగినవారము గావున మేము ఈ పుస్తకము యినా ముగా పోస్టుచార్జియు మేమేభరించి పంపుచున్నాము. వెంటనే వ్రాయుడు.

219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయం 156, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

నిర్మలమైన

మలబారు సారాయి

(కొబ్బరికల్లునుండి బట్టిడింపబడినది)

కొలంబో అరక్ వలెనె, ఇది మలబారులో

సిద్ధము చేయబడినది.

బహు నిర్మలమయినది. ఆరోగ్యకరమయినది.

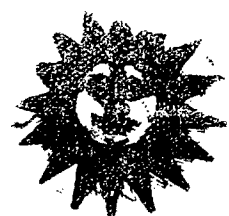
డజను కాలుగాలను బుష్టుగల పెట్టెలుగ అమ్మబడును.

విడి సీసాలు అమ్మబడవు.

యన్. పి. సారథి, అండు కో, (826) మద్రాసు.

కుంకుమపువ్వు

వ్యవసాయము

వ్యవసాయము

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు నూర్యమార్చున గమనింపుడు. కరస్పాడెన్ను మొదలగునవి క్లెన్సింగున వ్రాయవలయును:—

ఎన్. నారాయణ అండు కంవెని. (53) 21. హమ్మంబీధి, బొంబాయి.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము. చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పిల మాన్పును. పార్శ్వపు నొప్పుల బారదోలును. వాయువు పోట్ల పోగొట్టును. సువాసనగలిగి యుండును. ప్రతియుంట నుండదనినది.

పనమూలికలచే హిందూ దేశమందు

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము, డిపో, బొంబాయి అండ్ మద్రాసు.